

Qurucusu:
Adil Minbaşyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

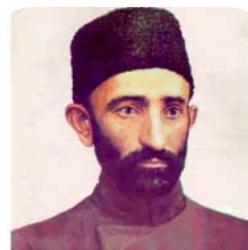
№ 41 (6084) 25 oktyabr 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

Prezidentə “Dostluq” ordeni təqdim edildi

Bax: səh-2

Mirza
Ələkbər
Sabir

Fəhlə, özünü sən də
bir insanmı sanırsan?!

Fəhlə, özünü sən də bir insanmı sanırsan?!
Pulsuz kişi, insanlığı asanmı sanırsan?!
İnsan olanın cahū celali gərək olsun,
İnsan olanın dövləti, mali gərək olsun,
Hümmət demirim, evləri ali gərək olsun;
Alçaq, ufacıq daxmani samanmı sanırsan?!
Axmaq kişi, insanlığı asanmı sanırsan?!

Hər meclisi-alidə soxulma tez araya,
Sən dur ayaq üstə, demə bir söz özəmərayə,
Caiz deyil insanca danişmaq füqərəyə,
Dövlətlilərin kendini yeksanmı sanırsan?!
Axmaq kişi, insanlığı asanmı sanırsan?!

Fəqr ilə şına əhlinə kim verdi müsavat?
Mənəda da, surətdə da var buna münafət,
Öz təzlini pulsuz edəmək kimse isbat,
Bu mümtənəq qabili-imkanmı sanırsan?!
Axmaq kişi, insanlığı asanmı sanırsan?!

Get vur çəkicin, işla işin, çıxma zeyindən,
Məqsud müsavat isə ayrılmə ceyindən,
Var nisbətin ərbabi-ğinayə nə şeyindən?
Bir abbasi gün mzdunu milyanmı sanırsan?!
Axmaq kişi, insanlığı asanmı sanırsan?!

Dövlətliyik, əlbəttə, şərafətdə bizimdir,
Əmlak bizimdirsə, əyalətdə bizimdir,
Divan bizim, ərbəbi hökumətdə bizimdir,
Ölkə dərəbəylik deyə xan-xanımı sanırsan?!
Axmaq kişi, insanlığı asanmı sanırsan?!

Asuda dolanmaqdə ikən dövlətimizdən,
Azığılıq edirsiz həldə nemətimizdən,
Böylə çıxacaqsınızmı bizim minnətimizdən?!
Ehsanımızın şükrünü küfranmı sanırsan?!
Axmaq kişi, insanlığı asanmı sanırsan?!

Heç bir utanırsan?!

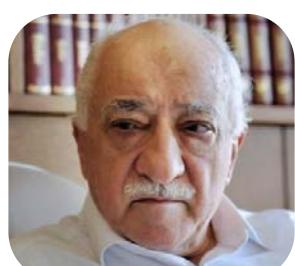
Ya bir usanırsan?!

Əlmənnətü-lillah,
Odlara yanırsan!

Dünyanın hər yerində -
Türkiyədə, elcə də Azərbay-
canda Fətullah Gülenin mü-
ridləri başsız qaldılar. Mənəcə,
“Svyato mesto pusto ne bi-
vaet”.

Düzdür, Fətullah Gülenin ye-
ri “svyato mesto” deyildi, Soro-
sun yeri kimi bir yerdi, yeni hə-
səd apalarası bir yer deyil. Yəqin
ki ABŞ yeni Fətullah Gülen
ortaya çıxarıcaq.

GÜLƏNCİLƏR YETİM QALDILAR

GÜNLÜK LƏTİFƏSİ

Qarınqulu ehsanda o qədər
yeşir ki, tərpənə bilmir. Qon-
şuları bunu araba ilə evinə
aparmalı olurlar.

Qarınqulu gözünü açıb göy-
də ulduzları görür və arabacı-
dan soruşur:

-Orada nə yiğincəqdır?

Arabaçı deyir:

-Orada da ehsan verilir.
Qarınqulu:

-Onda arabamı ora sür.

Azərbaycan və Qırğızıstan
arasında hərbi əməkdaşlıq
planı imzalanıb

Qırğızistanda rəsmi
səfərdə olan Azərbay-
canın müdafiə naziri
general-polkovnik Za-
kir Həsənov həmin ölkənin
müdafie naziri
general-leytenant
Baktibek Bekbołotov
ilə görüşüb, iki ölkə
arasında hərbi əmək-
daşlıq planı imzalanıb.

Adalet.az xəber verir
ki, bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb. Qırğızistandan
Müdafie Nazirliyində təşkil edilən rəsmi qarşılanma mərasimində
müdafie nazirləri fəxri qarouvolun öündən keçiblər.

Hərbi orkestrin müşayiəti ilə hər iki ölkənin dövlət himnleri
səsləndirilib.

Görüşdə ölkələr arasında hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil
sahəsində əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri müzakirə olunub,
həmcinin regional təhlükəsizlik və qarşılıqlı maraq doğuran
bir sıra məsələlərə dair geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşün sonunda “Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi ilə Qırğızistan
Müdafie Nazirliyi arasında 2025-ci il üçün ikitərefli
hərbi əməkdaşlıq planı” imzalanıb.

BUNA DEYƏRLƏR XALQLA MƏZƏLƏNMƏ

Sayıların birində bir xəbər oxudum ki, noyabrın 1-də
benzinin qiyməti qalxacaq. Əvvəl açıb oxuyuram, məlum
olur ki, benzinin qiyməti Rusiyada artacaq.

Reyting xətrinə belə başlıq verib xalqı həyəcanlandırmıq
nəyə lazımdı? Əslində bu, xalqla məzələnmək deməkdir.

Aqil Abbas

aqilabbas@rambler.ru

O QƏDƏR MÜDRİK XALQIQ Kİ,

FƏLAKƏTİMİZLƏ DƏ

MƏZƏLƏNİRİK

Bu günədək təbii fəlakətlərlə heç kim və ya heç bir ölkə bacara bilməyib. Dünyanın ən sivil
və ən qüdrətli dövlətləri də, istər ABŞ olsun, istər Fransa, istərsə də Rusiya tə-
bii fəlakətlər qarşısında aciz qalıblar. Bunun da bir səbəbi odur ki, supergüclər planeti o qədər
barmaqlayırlar ki, planet xəstələnib. Və həmin supergüclər də planetin xəstəliyinə əlav etmək-
dənən daha da çox barmaqlayırlar. Əgər Səudiyyə Ərəbistanına qar yağışsa, deməli, dünya kəl-
lə-mayallaqdı.

Bakıda 200 ölkənin iştirakı ilə keçiriləcək COP-29 da məhz planeti bu xəstəliklərdən xilas
etmək üçündür.

Bakıya möhkəm yağış yağdı, yolları su basdı, tunellər ağızınan su ilə doldu. İki nəfər in-
san da tunelə boğularaq öldü. Amma o iki insanın çıxış maşının üstündə zarafatlaşmasını vi-
deoya çəkməsi çox maraqlıydı. Onların boğulub ölməsi isə müəmməd doğurur. Çünkü ikisi də
cavan adam, üzüb çıxa bilərdilər. Nə isə, taleləri beləymiş.

Bax: səh-2

Prezidentə "Dostluq" ordeni təqdim edildi

Oktyabrın 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Kazanda Rusiya Federasiyasının Tatarstan Respublikasının Reisi Rüstəm Minnixanov ilə görüşü olub.

Dövlətimizin başçısını salamlayan Rüstəm Minnixanov dedi:

-İlham Heydər oğlu, fürsətdən istifadə edərək Rusiya-Azərbaycan münasibətləri çərçivəsində respublikamıza göstərdiyiniz diqqətə görə Sizə təşəkkür etmək istərdim. Biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk və əlbəttə ki, bizim Prezidentin belə bir dövlət sefəri həyata keçirdiyinə görə fəxr edirik. Həmin sefəri çox yaxşı işləndirdilər. Bu yaxınlarda Siz bizim rəhbəri təbrik etdiniz, çoxlu işgüzar məsələ var idi. BRICS-i bize etibar ediblər. Vaxt tapıb gəlmeyiniz və iştirak etməyiniz bizim üçün böyük şərətdir. İcəzə verəniz, həmkarlarımıza gördüyüümüz işlərlə bağlı bəzi məsələləri məruzə etmək istərdim.

Prezident İlham Əliyev dedi:

-Rüstəm Nurqaliyeviç, sağ olun. Bir daha qardaş torpaqda olmağıma şadam. İlk növbədə, Sizi və Tatarstan Respublikasının bütün sakinlərini bu əlamətdar hadisə - BRICS sammitinin, həmçinin "BRICS"-un keçirilməsi münasibətə tebrik etmək istərdim. Bu, Rusiya Federasiyası rəhbərinin respublikaya, şəxsnə Siza, Tatarstan vətəndaşlarına xüsusi münasibətin təzahüründür, həmçinin Tatarstanın Sizin rəhbərliyinizle nail olduğu potensialın göstəricisidir. Çünkü belə bir irimiqyaslı sammitin keçirilməsi, əlbəttə ki, tədbirlərin, dövlət başçılarının ikitərəfli görüşlərinin təşkili üçün resursların, infrastrukturun, o cümlədən mehmanxana şəbəkəsinin olmasına tələb edir. Ona görə də əvvəlcədən səmimi təbriklərimi çatdırıram. Əminəm ki, her şey en yüksək səviyyədə keçəcək.

Əlbəttə, Tatarstan ilə Azərbaycan arasında münasibətlər Rusiya Federasiyasının və Azərbaycanın dövlətlərarası münasibətlərinin mühüm tərkib hissəsidir. Siz də qeyd etdiyiniz kimi, Rusiya Federasiyasının Prezidenti bu ilin avqustunda Azərbaycana dövlət sefəri etdi. Bundan sonra da biz görüşmüştük. Beləliklə, ikitərəfli münasibətlərin dinamikası, o cümlədən Tatarstan-Azərbaycan ikitərəfli formatı çox yaxşıdır. Bu gün onları müzakirə edəcəyik. Bizim yoldaşlarımız da görüşümüze hazırlıqlı gəliblər. Zənnimcə, yaxın vaxtlarda yaxşı nəticələrin şahidi olacaqıq. Fürsətdən istifadə edərək, bir daha təbriklərimi çatdırmaq və Sizin üçün münasib bir vaxtda Sizi Azərbaycana sefərə dəvət etmək isteyirəm.

Rəis Rüstəm Minnixanov: Sağ olun. Bütün işgüzər, həm də turistik baxımdan imkan taparaq dünya səviyyəli kompleksləri qiymətləndirdik və onlara heyvan olduq. Mən hələ Bakını demirəm. Bakı bizim üçün işləri necə təşkil etmək, təcrübə toplamaq baxımdan özlüyündə bir örnəkdir. Bizim artıq ziyanat etdiyimiz turistik dağ-xızık mərkəzi isə, əlbəttə, hamımızı valeh etdi. Bunun üçün Size çox sağ olun deyrirk.

Prezident İlham Əliyev: Gələ bilərsiniz. Elə mövsüm de yenice başlayır, gelin. Yeri gəlmışkən, artıq ilk qar yağış.

Rəis Rüstəm Minnixanov: Biz Sizin pərestişkarımızıq.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun. Belə bir sürpriz haqqında təyyarədə öyrəndim. Sağ olun.

Azərbaycan Prezidentinin Tatarstanın ali dövlət mükafatı ilə təltif olunması haqqında Fərman oxundu: "Tatarstan Respublikası Reisinin Fərmanı ilə Tatarstan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında əməkdaşlığın inkişafına, xalqlar arasında dostluq və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmləndirilməsinə töhfəsinə görə Prezident İlham Əliyev "Dostluq" ordeni ilə təltif olunur".

Rəis Rüstəm Minnixanov: Bu, "Sollers" şirkətidir.

Prezident İlham Əliyev: Bilirik.

Rəis Rüstəm Minnixanov: Həmin avtomobilərdən en yaxşı yerlərdə istifadə etmek üçün xahiş etmişdi.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun, Rüstəm Nurqaliyeviç. Belə yüksək mükafata görə təşəkkür edirəm. Bu, mənim üçün həqiqətən də böyük sürprizdir. Bu barədə təyyarə Kazana enəndə öyrəndim. Tatarstan Respublikasının yüksək ordeni ilə təltif olunmaq böyük şərəfdir. Bütün Azərbaycan xalqı adından, şəxsnə öz adımdan bir dənə Sizə təşəkkür edirəm. Ele təyyarədə Sizin Azərbaycana və Bakıya sonuncu səfərinizi xatırlayırdım. Siz həm Cəbrayılda, həm də Zəngilanda tatar icması ilə birlikdə Sabantuy bayramında iştirak edirdiniz. Hədiyyəye görə də sağ olun. Biz onu elə Sizin olduğunuz həmin bölgelərə - Zəngilana, Cəbrayıla göndərəcəyik, orada onlara çox ehtiyac var. Bu mükafata görə Siza bir dənə təşəkkürümüz bildirirəm.

Baş nazir yağışla bağlı iclas keçirdi

Oktyabrın 23-de Nazirlər Kabinetində Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun sədrliyi ilə son günlər Bakıda və Abşeron yarımadasında normadan artıq yağıntı ilə müşahidə olunan qeyri-sabit hava şəraiti, intensiv yağıntının törətdiyi fəsadların aşdırılması və nəticələrinin aradan qaldırılması, gələcəkdə belə halların baş verməsinin qarşısının alınması ilə bağlı məsələlərə həsr olmuş iclas keçirilib.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmetindən Adalet.az-a verilən məlumatə görə, iclasda aidiyyəti qurumların rəhbərləri iştirak ediblər.

Baş nazir Əli Əsədov yağıntıların normadan artıq olması kimi obyektiv səbəbə yanaşı, subyektiv səbəblərin de mövcudluğunu vurğuladı, müvafiq infrastrukturun tam güc ilə işləməməsinin bir sıra ciddi fəsadlar və itki'lərə nəticələndiyini bildirib.

Hazırda ziyan dəymiş infrastrukturun fəaliyyətinin bərpası üçün zəruri tədbirlərin görüldüyü, vəziyyətin araşdırıldığı və nəticələrin aradan qaldırılmasından sonra yekun qərarların qəbul ediləcəyi diqqətə çatdırılıb.

Fövgələde hallar naziri Kəmaləddin Heydərov, daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov, Dövlət Su Ehtiyatlari Agentliyinin sədri Zaur Məmmədov, Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin sədri Saleh Memmedov, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov, "Azərisi" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov və başqaları yağıntının yaradığı fəsadlar, onların ilkin məlum olan səbəbləri və aradan qaldırılması ilə bağlı mərzəzələrlə çıxış ediblər.

Ətəkəsalınmaz texnik məsələlərin həlli, bütövlükdə Bakı şəhərinin infrastrukturuna dair məsələlər müzakire edildi, müvafiq tapşırıqlar verilib. Baş nazir hava şəraiti törətdiyi fəsadların nəticələrinin aradan qaldırılmasının sürtənləndirilməsinə, səbəblərinin tam araşdırılaraq təhlil edilməsinə, gələcəkdə bu cür hadisələr zamanı mümkün fəsadların qarşısının alınması üçün qısamüddətli və uzunmüddətli tədbirlərin görülməsinə, müvafiq infrastrukturun tam hazır vəziyyətə getiriləməsi üçün texiresalınmaz addımların atılması dair tapşırıqlar verib.

Həyata keçirilecek bütün tədbirlərin keyfiyyətə və qısa zamanda başa çatdırılmasına aidiyyəti qurumların ciddi məsuliyyət daşıdığı diqqətə çatdırılıb.

Deputat: "Pensiyaların verilmə qrafikinin dəyişdirilməsi böyük nəzərlilik yaradır"

"Bu ilin avqustuna qədər pensiyalar bir qayda olaraq Bakı, Sumqayıt və Abşeronda ayın 6-10-u, regionlarda, məsələn Şəki və Qaxda ayın 15-i verilirdi. Bayramlarda pensiyaların verilməsi bayrama uyğun olaraq tezəşdirilirdi və bayramqabağı ödənilirdi".

Adalet.az xəber verir ki, bunu iqtisadçı deputat Əli Məsimli deyib. O bildir ki, pensiyaçılardan xeyli hissəsinin pensiyası aşağı olsa da, onlara edilən bu jest müəyyən qədər vətəndaş memnuniyyət yaradırdı:

"Çünki pensiyaçılardan xeyli hissəsinin evlərinin yaxınlığında və ya ərki keçən mağazaya borcu var, mağazanın nisə dəftərindəki həmin borcun bir hissəsinə ödəməlidir ki, bayram üçün nəse almağa üzü olsun. Artıq 3-cü aydır ki, olkemizdə pensiyaların verilməsi ilə bağlı gecikmələr müşahidə olunur. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin rəsmi açıqlamasında bildirilir ki, bundan sonra Bakı və Sumqayıt şəhərləri, eləcə də Abşeron rayonunda pensiyalar hər ayın 8-15-i aralığında, respublikanın digər bölgələrində, o cümlədən güzəştli şərtlərlə pensiya ödənişləri isə 20-28-i aralığında ödəniləcək. Pensiyaçılardan xeyli hissəsinin çətinliklə üz-üzə qaldığı bir vaxtda pensiyaların verilmə qrafikinin dəyişdirilməsinə böyük nəzərlilik yaradın bir hərəkət hesab edirik. Əvvəlki rejime görə pensiyalar Bakı, Sumqayıt və Abşeronda ayın 6-10-u, regionlarda, məsələn Şəki və Qaxda ayın 15-i verilirdi, insanlar da bu rejimə uyğun müxtəlif banklardan həmin tarixə arxayın olub kredit alırdılar və onların kartları birbaşa həmin tarix kreditlərin ödənilməsinə yönəldirildi, eyni zamanda pensiya həmin pensiyaçının, bir sıra həllarda isə bütövlükdə onun üzv olduğu ailənin yegane gelir mənbəyidirsə, belə bir veziyətdə qrafikin dəyişilməsi böyük nəzərlilik yaradılır".

Ə.Məsimli qeyd edib ki, pensiyaların verilməsindəki bu qrafik dəyişikliyi hansısa bir məsələ ilə əlaqədardır, müvəqqəti xarakter daşıyırsa və ya texniki xarakterlidir, onda Dövlət Sosial Müdafiə Fondu pensiyaların verilmə qrafikinin nə vaxt əvvəlki qaydaya qayیدəcək vərədə ictimaliyətə malumat vermelidir:

"Əger pensiyaların verilməsindəki gecikmələr ötürü, texniki xarakterli məsələ deyilsə və bundan sonra pensiyaların verilməsinə maliyyə-mühasibat baxımından yanaşılacaqsa, onda təklif edirik ki, son 3 aya qədər bir qayda olaraq həmisi Bakı, Sumqayıt və Abşeronda ayın 10-na qədər, regionlarda isə ayın 15-i, uzaqi 15-20-ci arasında pensiya alıb kreditlərini ödəyən pensiyaçılardan kredit ödəmə tarixi, pensiya verilən yeni güne transformasiya olunur. Yaxşı olar ki, banklar pensiyaçılara və onların yaxın qohumlarına zəng edərək onlara mənəvi-psixoloji zədələr vurmaşınlar, diskonfot yaratmasınlar. Banklar pensiyaların verilmə qrafikindəki dəyişikliyə uyğun olaraq yeni qrafik tətbiq etsin. Yəni, banklar onsu da çətin durumda olan pensiyaçılardan gecikmə faizi hesablaşmasın və tətbiq etməsin. Onsuz da pensiyaçının xeyli hissəsinə müalicə, dava-dərman üçün kreditlərini ödəyən vətəndaş bir də gecikməyə faiz cəriməsi ödəməsin. Aşağı pensiya alan insanların bu yolla itirdiyi hər manat onunçun böyük puldur. Bir də ki, pensiyaçı təqsiri olmayan səbəblərə görə pulunun bir hissəsinin niyə itirəməlidir ki?"

Nicat Novruzoğlu

Aqil Abbas

O QƏDƏR MÜDRİK XALQIQ Kİ, FƏLAKƏTİMİZLƏ DƏ MƏZƏLƏNİRİK

Bu günədək təbii fəlakətlərlə heç kim və ya heç bir ölkə bacara bilməyib. Dünyanın ən sivil və ən qüdrətli dövlətləri də, istor ABŞ olsun, istor Fransa, istor Almaniya, istor də Rusiya təbii fəlakətlər qarşısında aciz qalıblar. Bunun da bir səbəbi odur ki, supergüclər planeti o qədər barmaqlayırlar ki, planet xəstələnib. Və həmin supergüclər də planetin xəstəliyinə əlav etməkdənəsə dəha da çox barmaqlayırlar. Əgər Səudiyyə Ərəbistanına qar yağırsa, deməli, dünya kəllə-mayalılaşdırı.

Bakıda 200 ölkənin iştirakı ilə keçiriləcək COP-29 da məhz planeti bu xəstəliklərdən xilas etmək üçündür.

Bakıya möhkəm yağış yağıdı, yolları su basdı, tunellər ağzınan su ilə doldu. İki nəfər insanın tunelə boğularaq ölüdü. Amma o iki insanın çıxıb maşının üstündə zarafatlaşmasının videoya çəkməsi çox maraqlıydı. Onların boğulub ölməsi isə müəmməd doğurur. Çünkü ikisi də cavan adam, üzüb çıxa bilərdilər. Nə isə, taleləri beləyim.

Bir neçə il bundan əvvəl Almaniya kimi bir ölkənin, yəni qüdrətli bir ölkənin Drezden şəhəri sel-su altında qalmışdı. Şəhərin ən məşhur kitabxanasını, muzeyini su basmış, nə qədər qiymətli sənət əsərləri və kitablar məhv olmuşdu.

Elə bu yaxınlarda Paris də Bakıdan betər gün qalmışdı. Praqada da sel-su şəhəri iflic hala gətirmişdi.

Ən böyük şəhərlərdən biri olan Moskvada nəinki tunelləri, metronu da su ağzına almışdı.

İndi Bakıda təbii bir fəlakət baş verib. Amma maraqlı budur ki, bu fəlakət sosial şəbəkələrdə məzələnmə obyektiñə çevrilib.

Görən, Parisdə və ya Drezdendə və ya ABŞ-da olan fəlakətlərdə də insanlar bizim qədər məzə tutublarmı?

Dünyanın gözü Bakıda olarkən bu fəlakətlə məzələnmə heç də xoş hal deyil.

Tramp Böyük Britaniyanı ittiham edir

ABŞ prezidentliyinə namizəd Donald Tramp müstəqil Federal seçki komissiyasına, Böyük Britaniyanın Lehbotistlər partiyasının dəmokratlar partiyasının namizədi Kamala Harrisin seçki kampaniyasına qeyri-legal maliyyə dəstəyi göstərməsiyle və seçkilərin gedişinə müdaxilə etməsiyle bağlı şikayət edib.

"Britaniya həkimiyətinin nümayəndələri əvvəller Amerikada evlərə getməyə cəhd etsələr də, bu onlar üçün yaxşı nəticə verməyib"- deyə Trampın hüquqşunasları şikayətlərində bildirirlər.

Leyboristlər partiyası srckioñcəsi merhələdə, Britaniya baş nazirinin aparat rəhbəri Morgan Mak Sunni, partiyanın strateqi Debor Mettinson və Metyu Doylu ABŞ-a göndərib. Harris özü şəxsən onlara görüb və bu dəstəyi məmənliyətə qəbul edib.

Böyük Britaniyanın baş naziri, leyboristlərin rəhbəri Kir Starmer bəyən edib ki, "onun partiyasının üzvləri boş vaxtlarında volontor kimi fəaliyyət göstəriblər".

Maraqlıdır, görəsən Böyük Britaniya kimi böyük bir dövlətin hökumət üzvülərinin öz problemləri yoxdur ki, hələ okeanın o tayindəki seçkilərdə volonta yordə işləyir-lər?

Rüstəm Hacıyev

Qərbi Azərbaycana Qayıdış üzrə Təşəbbüs Qrupunun yaxın günlərdə iclası keçiriləcək

Milli Məclisde yeni yaradılan Qərbi Azərbaycana Qayıdış üzrə Təşəbbüs Qrupunun yaxın günlərdə iclası keçiriləcək.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu parlamentin sədri Sabiha Qafarova oktyabrın 22-də keçirilən plenar icasında bildirib.

O qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyev də Qərbi Azərbaycanla bağlı məsələləri dəfələrlə qaldırıb: "Ümumi fikri ifadə edərək Təşəbbüs Qrupunun yaradılması haqqında sərəncama imza atdım. Təşəbbüs Qrupunun fəaliyyətinin aydınlaşdırılması üçün yaxın günlərdə iclas keçirilməsi mütləqdir".

Təşəbbüs Qrupunun rəhbəri, deputat, Qərbi Azərbaycan icmasının sədri Əziz Ələkerli isə vurgulayıb ki, Ermənistan Azərbaycana qarşı mina terroru və müharibənin davam etdirir, bunun üçün süretilən silahlanı: "Proseslərin fonunda icmanın müraciəti ilə Qərbi Azərbaycana Qayıdış üzrə Təşəbbüs Qrupunun yaradılması təklifi qəbul edildi. İnanıram ki, Təşəbbüs Qrupu öz üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən gəlmək üçün çalışacaq".

Nicat

"Normadan artıq yağan yağış" iki nəfərin

Ölümünə səbəb oldu: Elnur və Köçəri

Hər il paytaxta yağan intensiv yağış bədbəxt hadisəyə səbəb olub. Əslində yağış yağmalıdır. Yağışın yağmasına fəsəd olacağını düşünməyən məsuliyyət sahiblərinin laqeydiyi bədbəxt hadisələrə rəvac verir.

Deməli ötən ilin dekabr ayında da rəsmilərimizin dediyi kimi "normadan artıq yağış yağdı".

Yağan intensiv yağış səbəbindən Bineqedili Rayon Polis İdarəsinin Dövlət Yol Polisi Şöbəsinin karşısındaki kanalizasiya xətti daşdı. Nəticədə ərazidə böyük göləmcə meydana gəldi.

Hadisə şahidlərinin sözlərinə görə, yaranan vəziyyətdən narahatlıq duyan 79 yaşlı

qadın küçəyə çıxarkən ürəyi tutdu və gölməçənin içərisinə yığıldı. Hadisə yerinə təcili tibbi yardım çağırılsa da, qadının həyatını xilas etmək mümkün olmadı.

Bu ilk "normadan artıq yağan yağış" da faciə yaratıldı. "Sabunçu keçidi" adlanan əra-

zide "Ford" markalı minik avtomobili və 2 nəfərin batlığı iddia olundu. FHN Mətbuat xidmətindən verilən məlumatata görə, Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu ərazisində subasmaya məruz qalmış tunelə FHN-in əməkdaşları tərəfindən 1976-cı il təvəllüdü Elnur Fazıl oğlu

Şirinovun cəsidi suyun altından çıxarılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Tunelədə batmış ikinci şəxs - 1995-ci il təvəllüdü Abbasov Köçəri Fərman oğlunun cəsidi Fövqələdə Hallar Nazirliyinin emekdaşları tərəfindən suyun altından çıxarılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Beləliklə, vaxtında mövsumə hazırlıq işləri başdan-sovdu yerinə yetirildiyi, ya-xudda tamamilə yerinə yetirilmədiyi üçün iki Azərbaycan vətəndaşı bu məsuliyyətsizliyin qurbanı oldu. Adı da olacaq "normadan artıq yağan yağışın fəsadları". Məsuliyyətsizliyin, öhdəyə düşən işinə barmaqarası baxmağın, insanların taleyi-ne biganəliyin, xalqa xidmət göstərməməyin fəsadı yx haa! Rus deməli, "imənni" "normadan artıq yağan yağışın fəsadları"...

Əntiqə Rəşid

Parlementdə qalmaqat Eks deputat spikeri «fahişə» adlandırdı, Tovmasyan isə...

Akopyan Alen Simonyana bu sözləri deyib: "Bu gün bu kürsüde (spiker kürsüsündən-θ.R.) görəndə utandığımdan yere girdiyim adam, vizit kartı olan fahişə başçılıq edir.

Xalqın vergisi ilə ödənilən cangudənlərə göstəriş verə bilər ki, vətəndaşın əlini-qolunu bağlatdırınsın və sonra etiraz edən vətəndaşın üstüne tüpürsün?". Bu sözlərdən sonra parlamentin təhlükə-

sizliyini həyata keçirən şəxslər sabiq deputatin əl-qolunu buraraq binadan çıxarırlar.

Beləki, müxalifətçi deputati Taquhi Tovmasyan məsələ ilə bağlı açıqlama verib. O deyib ki, vətəndaşın əlini-qolunu buraraq qanunverici orqanın binasından çıxarılması, hətta qəbul edilməz təhqiqə görə belə qınaq doğurur: "Nikol Paşinyanın yaratdığı demokratiyadır, siyasi opponentlərə "sıfır", tolerant-

lıqla belə reaksiya verirlər, söz azadlığı belə qorunur, bu halda, bəli, təhqiq də olub. Vətəndaşın üzünə tüpürmek isə Simonyanın alnında rüsvayıcılıq, rüsvayıcılıq və həyəsiz cəzasızlıq üçün əbədi damğa olaraq qalacaq.

Qeyd edək ki, erməni əsilli Kanada vətəndaşı Karen Mkrtçyan ötən il Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyanın irəvanın mərkəzindəki "Kaskad" kompleksinin yaxınlığında görərək, onu hər kəsin qarşısında satqın adlandırdı. Bundan sonra Simonyanın mühafizəçiləri Karenin qollarını buraraq tutmuş, spiker də bu vətəndaşın üzərinə tüpürmüştü. Kanada vətəndaşını təhqiq edən və onun üzünə tüpürən Simonyan daha sonra üzr istəmişdi.

Əntiqə Rəşid

ƏDALƏT

Aqil ABBAS

ÇUBUĞU VERİN "YALLI" OYNAYANA VƏ OYNADA BİLƏNƏ

Bu günlərdə belə bir köşə yazmışdım: ""Yallı" oynaya bilməyənlər". Mən yazımı tekrar etmək istəmirəm, kim istəsə saytimizi açıb oxuya bilər.

"Neftçi" ilə bağlı axırıncı cümlem belə idi ki: "İndi bircə şeyə sevinirəm ki, həmin ferraş çubuğu Samir Abbasovun əlindədir".

Fikirlərim özünü doğrultdu. Ferraş çubuğu (Naxçıvanda ferraşa "sərpayı" deyirlər, onu da bir dostum yazdı mənə) Samir Abbasovun əlinə keçəndən sonra, nəhayət, doqquz turdan sonra "Neftçi" ilk qələbəsini qazandı. İnanıram ki, bu qələbənin dali gələcək.

Bələ bir məsələ var, çörəyi ver çörəkçiye, birini də üstəlik. İndi çubuğu verin "Yallı" oynayana və oynada bilənə, birini də üstəlik.

Cox təssüf ki, neçə "Yallı" oynayan və oynada bilən məşqçilərimiz futbolumuzdan kənarda qalıb. Məsələn, Tərlan Əhmədov, Ramiz Məmmədov, Yunis Hüseynov, Yaşar Vahabzadə və sair və ilaxır.

AFFA-da çubuq tapılmışsa mən bir neçə gərməşov çubuğu göndərə bilərem.

COP29-la bağlı bəzi küçələrində hərəkət istiqaməti dəyişdiriləcək

COP29 konfransına hazırlıq prosesi çərçivəsində tədbir müddətində yol hərəkətinin fasilesiz və təhlükəsiz şəkildə təşkil məqsədilə paytaxtın bəzi küçə və prospektlərində nəqliyyatın idarə edilməsi üzrə monitoringlər davam etdiriləcək.

Bu barədə Adalet.az-a COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkətinin metbuat xidmetindən məlumat verilib.

Bele ki, oktyabrın 26-dan 27-nə keçən gecə saat 02:30-dan 05:30-dək davam edəcək yol nəqliyyatının monitoring tədbirləri bütövlükde tədbirin planı və marşrutuna uyğun simulyasiya edilərək icra olunacaq. COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti, Daxili İşlər Nazirliyi və Azərbaycan Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyi tərəfindən aparılacaq monitoringe COP29 avtomobil və avtobuslarda yanaşı həmçinin təcili tibbi yardım maşınları, eləcə də yanğınsöndürmə maşınları cəlb ediləcək.

Qeyd edək ki, monitoringlərin aparılması məqsədilə şəhərin bəzi küçələrində nəqliyyatın hərəkət istiqaməti dəyişdiriləcək, daha etrafı məlumat yaxında açıqlanacaq.

Bundan əlavə, 26 və 27 oktyabr tarixlərində əhaliyə narahatlılıq yaratmamaq məqsədilə yol hərəkətinə məhdudiyyətlər tətbiq edilmədən paytaxtın bəzi küçə və prospektlərində COP29 məxsus avtobusların da monitoringi baş tutacaq.

Blinkendə qısa və konkret bir cümlə

"İsrailin İranə cavab zərnələri Yaxın Şərqdə gərginliyin artırmasına getirən çıxarmamalıdır".

Bunu ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken deyib. Maraqlı bəyənətdir, deyilmə?

Bunun necə olacağını açıqlıq verməyən dövlət katibinin sözlərindən belə çıxır ki, İran sadəcə olaraq əezasının bom-balanmasına göz yummalıdır?

Rüstəm Hacıyev

Qəmərlini Artaşat edənlər ərazidə "ən qədim erməni kilsəsinə" tapıblar

Ermənilər növbəti dəfə qədim mədəniyyət abidələrimizə sahib çıxməq üçün iş görübələr.

Adalet.az xəbər verir ki, hazırda Ermənistanda tarixi abidələri öyrənen erməni-alman arxeoloji ekspedisiyasiının rəhbəri, Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun arxeologiya şöbəsinin müdürü Mkrtyç Zardaryan bununa bağlı açıqlamasında bildirib. O deyib ki, 2018-ci ildən qədim paytaxt Artaşatın qazıntıları aparan erməni-alman arxeoloji ekspedisiyasi bu il ərazisində 1000 m-ə yaxın olan nəhəng tikilidə qazıntılar aparıb: "Həm qazılmış tikilinin memarlığı, həm də orada tapılan arxeoloji tapıntılar onun kilsə olması barədə easslı fəaliyyət irəli sürməyə imkan verir. Tikili qədim Artaşatın ərazisində, Xor Virap monastırının cənub-şərqində və cənub-qərbində birbaşa təpələrin yanında yerləşən düzənlilikdə yerləşir".

Zardaryanın da vurğulayıb ki, bu strukturun memarlığı Ermənistana üçün kifayət qədər unikaldır. "Erkən Bizans memarlığında, istə Kiçik Asiyada, Suriyada, Fələstində, hətta İtaliyada belə 4 səkkizgöshəli çıxıntılı belə tikililər məlumdur. Bu, Ermənistana üçün çox nadir memarlıq ixtirasıdır".

Ekspedisiyanın həmsəndi, Munster Universitetinin doktor-professoru Achim Lichtenberger bildirib ki, IV əsre aid bu tikili Ermənistanda arxeoloji cəhətdən sənədləşdirilmiş ən qədim kilsədir və bu, erkən xristian dövrünün sensasiyalı şahdidir.

Azərbaycan tarixçi alimləri bildirir ki, tarixdə Qəmərlə adı tanınan hazırda ermənilərin Artaşat adlandırdığı həmin ərazi tarixi qədim bir oğuz yurdudur: "Gərnibasar mahalının düzənlilik hissəsində yerləşən Qəmərlə adı Qərbi Azərbaycan, indiki Ermənistana ərazisində məskunlaşan Qamar - Kimmer/Kəmər tayfasının adını yaşadan nadir toponomislərdən biridir. Qamar türklərinin adını

yaşadan Qəmərlinin yaxınlığında qədim şəhər qalıqlarının mövcudluğu buranın türk-oğuz yurdunu olmasının sübutudur".

Qərbi Azerbaycan Xronikası layihəsi çərçivəsində jurnalist Əsgər İbrahimov

madağın edildikdən sonra kəndin qaqçı qəhalisinin bir hissəsi geri qayıdb".

Diqqətə çatdırılır ki, Qəmərlə rayonu rəsmi olaraq 1930-cu il sentyabrın 9-da yaradılıb. 1945-ci il sentyabrın 4-dek Qəmərlə rayonu, həmin tarixdən etibarən isə Artaşat rayonu adlandırılıb. SSRİ dövründə Qəmərlə rayonu İrəvan şəhərinə yaxın yerləşdiyinə və münbit Ağrı vadisi torpaqlarını ehət etdiyinə görə dəfələrle inzibati dəyişikliklərə məruz qalıb. 1948-1953-cü illərin deportasiyasında kəndin bütün türk-müsəlman əhalisi zorla Azərbaycana köçürüllər. Lakin bəzi azərbaycanlı ailələr bir müddət dən sonra geri qayıtsa da son olaraq Qəmərlinin azərbaycanlı əhalisi 1988-ci ildə qovulub və şəhər tamamilə erməniləşdirilib. Rayon üzrə 57 tarixi yer adları dəyişdirilib və nehayət, 1995-ci ildə Qəmərlə, yeni Artaşat şəhəri Ararat mərzliyinin inzibati ərazisine daxil edilib.

Sonda vurğulanır ki, erməni vəhşiliyinə şahidlək edən Qəmərlə rayonu da zaman-zaman hayların caynağına keçib: "Lakin əminik ki, azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycana yenidən qayıdıb ilə doğma yurdalarımız erməni caynağından xilas olacaq, bu ərazilərdə milli varlığımız bərpə edilecək və adət-ənənələrimiz yaşadılacaq".

Qeyd edək ki, 1813-28-ci illərdə Qafqaza köçürülen ermənilər yüzlərle Alban və Oğuz abidələrini dünyaya qədim erməni irsi kimi tanıda bilib və bir çox abidə və monastrlar UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs siyahısında erməni abidələri kimi qeydiyyata alınıb.

Bölgədə Sovet hakimiyəti qurulduğundan, erməni-dəsnak hərbi qüvvələri dər-

Əntiqə Rəşid

Kral III Çarlx getdiyi Avstraliyada təhqir olundu: Lənətlənmiş müstəmləkəçi...

Böyük Britaniya kralı III Çarlx noyabrın 11-dən 22-dək Azərbaycanda keçiriləcək COP-29 iqlim sammitində iştirakdan imtina etdi və səbəb kimi xərcəng xəstəsi olduğunu bildirdi. Amma Avstraliyaya 5 günlük səfər gedəndə xəstəliyi yadına düşmədi.

Adalet.az xəbər verir ki, Böyük Britaniya kralı III Çarlx hakimiyətinin əvvəlindən bəri ilk dəfə həyat yoldaşı Kraliça Kamilla ilə Avstraliyaya 5 günlük səfəri zamanı qalmaqlaın mərkəzində olub. Bu barədə The New York Post xəbər verir.

Səfər zamanı o, Avstraliya parlamentinin üzvləri və senatorlar qarşısında çıxış edib. Çıxışından sonra Avst-

raliyanın Viktoria əyalətdən olan müstəqil və yerli senator Linda Torp qışqıraraq Britaniyanın müstəmləkəciliyinə və yerli avstraliyalıların soyqırımına qəzəb və ikrəh hissini ifadə edib. O qəzəbə kralın kürsüsünə yaxınlaşıb və ona qışqıraraq "Bura sizin

yib: "Siz xalqımıza qarşı soyqırımla törətdiniz. Bize torpaqlarımızı geri verin. Bizden oğurladıqlarınızı bizə qaytarın, sümüklerimizi, kəllələrimizi, körpələrimizi, uşaqlarıımızı, insanlarımızı".

Ölkəmizi məhv etdiniz. Siz soyqırımın müəllifiniz. Bura sənin torpağın deyil. Lənətlənmiş müstəmləkəçi, sən mənim kralım deyilsən. Sən bizim kralımız deyilsən".

Qeyd olunur ki, bu cür bəyanatlar Britaniya kralına qarşı ən böyük ittiham hesab edilib. Avstraliya mətbuatı xəbər verir ki, avstraliyalı senator kralın sözə humanitar üzünü və Britaniya monarxiyasını ifşa edib.

Ə. Rəşid

Alımlar xərcəng dərmanı testinin nəticəsini açıqladılar

Rusyanın ilk xərcəng əleyhinə dərmanı klinik sınaqların birinci mərhəlesi ni uğurla başa vurub, onun təhlükəsizliyi və effektivliyi təsdiqlənib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Kimyevi Biologiya və Fundamental Tibb İnstitutundan (ICBFM) SB RAS məlumat yayıb.

Dərman Rusiya Elmlər Akademiyasının Sibir Bölmesinin Kimyevi Biologiya və Fundamental Tibb İnstitutunun, Rospot-

rebnadzorun Vektor Mərkəzinin və Onkostarın mütəxəssisləri tərəfindən hazırlanıb. Alımlar dərmanın geni dəyişdirilmiş onkolojik virus əsasında yaradıldığı qeyd ediblər.

Tədqiqatın birinci mərhələsində alımlar dərmanın təhlükəsizliyini, dözümlülüyü və farmakokinetic parametrlərini qıymətləndiriblər. Sınaqlar təhlükəsizliyi və memə şişlərinin böyüməsini dayandırmadıqda effektivliyini təsdiqlənib.

2014-2024 hadisələrinin bənzərliyi: Hasmik bizdəndir, Nüsret də onlardan...

Xatırlayırsınızsa, 2014-cü ildə bir hadisə hamını xeyli qəzəbləndirmişdi. Həmin ilin 21-dən 22-ne keçən bir avqust gecəsində naməlum şəxsər tərəfindən Şəhidlər Xiyabanında İlham və Ferizə Allahverdiyevlərin qəbirləri üzərində təhqiredici hərəkətlərə yol verilmişdi.

Müqəddəs məkan olan bu ziyarət gahda belə vandalizm aktının törədilməsi haqlı olaraq cəmiyyətdə geniş ictimai rezonans doğurdu, qəbirləri təhqir edilmiş şəhidlərin yaxınları da daxil olmaqla bir çox vətəndaşımız ölkə və hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərliyinə müraciət edərək həmin iyənc hadisəni törədənlərin tezliklə yaxalanıb edələr mühakiməsinə verilməsini, onların barəsində ən ciddi cəza tədbirinin görülməsini xahiş etdi.

Axtarışlar uzun çəkmədi. Polis əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində cinayəti törədən şəxs - sentyabrın 24-de, səhər saatlarında, Şəhidlər Xiyabanında növbəti dəfa təhqiredici hərəkətlərə yol verərək yaxalandı və istintaqa təhvil veridi.

Bu 1963-cü ildə Bakı şəhərində anadan olmuş, heç bir yerde işləməyən, əvvəller məhkum olmuş, Xəzər rayonun Albali bağları massivində yaşıyan Nüsret Qasimovdur. Həmin vaxt ictimaiyyət "damarında erməni qanı olan", "erməni oğlu" kimi söyüş tərkibli sözlərə qəzəblərini söndürdü. Adalet.az xəbər verir ki, hadisənin analoji variansi Ermənistanda da baş verib. Beləki, Qarabağda ölmüş "erməni qəhrəmanları" şəkillərinə boyā töken qadın aşkar edilib. Erməni mediasının dediyinə görə, bir neçə gün əvvəl İrəvanın Puşkin küçəsindəki binalardan birində qadının 44 günlük mührəbi iştirakçılarının portretlərini necə çəkdiyini əks etdirən video yayılıb. İrəvan Şəhər İdəresi və Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İdəresi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri geniş əməliyyat-axtarış tədbirləri sayesində bu yaxınlarda paytaxt sakini, 62 yaşlı Hasmik G. aşkar edilərək, şübhəli şəxs qismində saxlanılıb. Ermənilərə mexsus Internet TV-lərin hadisə ilə bağlı şəhər sakinlərindən aldığı müsahibələrdə respondentlər deyir ki, bu hadisəni törədən qanında türk qanı var, erməni bunu etməz, bunu erməni qəhrəmanlarına qarşı ancaq düşmən edə bilər.

Hər iki hadisəni təhlil edərkən son nəticə belə olur ki, Nüsret Qasimov ermənilərin, Hasmik isə azərbaycanlıların qanını daşıyır. Ona görə də, Nüsret onlardan əmələ gəlib, Hasmik də bizdən!

Saxta erməni soyqırımını tanıyan ölkələrin alımları İrəvana yığışacaq

Türkiyəye, Azərbaycana qarşı düşməncilik edən ölkələr İrəvanda bir masanın etrafında birləşəcək.

Adalet.az xəbər verir ki, oktyabrın 23-de İrəvandakı Erməni Soyqırımı Muzey-Institutunda "Erməni soyqırımının beynəlxalq səviyyədə tanınması" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans işə başlayacaq.

Konfransda Ermənistana, Fransa, ABŞ, Belçika, Almaniya, Polşa, Livan, Braziliya, Argentina, Yeni Zelanda, Hindistan, Avstraliya, İrlandiya, Finlandiya və İspaniyadan 30-a yaxın alım iştirak edəcək. Konfransın məqsədi tarixdə olmayıb, saxta "erməni soyqırımı" iddialarını daha aktiv fazaya keçirməkdir. Yəni onilliklər boyu bitməyən qərəzlə bir prosesin uzanmasına təşkil edən ermənipərest ölkələr erməniləri "mübarizəyə" səsləyəcəklər. Konfrans oktyabrın 25-də davam edəcək. Qeyd edək ki, Bəresində demək olar ki, hər gün danışan və bir sıra fikirlər söylənilən qondarma erməni soyqırımı indiyədək bir sıra dövlətlər tərəfindən tanınır.

ABŞ, Almaniya, Argentina, Avstriya, Belçika, Boliviya, Braziliya, Bolqarıstan, Kanada, Cili, Yunan Kipri, Çexiya, Ermənistana, Fransa, Yunanistan, İtaliya, Liviya, Litva, Livan, Lüksemburq, Niderland, Paraqvay, Polşa, Portuqaliya, Rusiya, Slovakiya, İsveç, İsvəçə, Suriya, Vatikan, Venesuela, Urugvay.

Xatırladaq ki, Hindistanın siyasi və ideoloji lideri, hind xalqının "Mahatma"sı (Böyük ruh) Qandi kimi dünya tarixinde iz qoyan, təkcə Hindistanın deyil, bəşəriyyətin hörmət bəslədiyi şəxs "erməni soyqırımı"ni inkar etdiyinə görə hələki Hindistan saxta erməni soyqırımını rəsmən tanımayıb. 2019-cu ildə ermənilərin Qandinin İrəvanda yerləşən abidəsinə yandırmasının səbəbi də məhz budur.

Əntiqə Aslan

Faiq QISMETOGLU
faiqqismetoglu@box.az

Yer üzünün nuru...

Yağış yağında dünya, yer üzü, hava, su, torpaq, hətta iç dünyamız təmizlənilər durulur. Onu da deyirlər ki, yağış yağında edilən duaları Allah daha tez qəbul eləyir...

Və Ramiz Rövşənin bu misraları yağışlı havada yadımıza düşür:

*"Qız barmaqlarından nazik,
sentimental bir yağış,
Piano dilləritək çalır küçələri.
Belə gündə pişiklər də həzinləşər,
öpmək istər sərçələri..."*

Yağış həm də düşmən olan sərçə ilə pişiyi bir-birine sevdirir...

Nə gözəl! Təki insanlar da belə nurlu, yağışlı havada kini-küdrəti atıb özlərini sevə biləyidilər! Oktyabrın 21 və 22-də Bakıda görülməyən leysan yağış yağıdı. Özü də bu leysan yağış çox nöqsanları üzə çıxardı ki, paytaxtimiz belə havaya hazır deyilmiş. Əksər küçə və yolları su basdı, avtobuslar, avtomobilər yolda qaldı. Bir çox körpülərin altında maşınlar keçə bilmədilər! Bununla yanaşı, həyət evlərinə su doldu və şəhərin kanalizasiya sisteminin bir daha bərabər olduğu aydınlaşdı.

Bir sözə, bəzi xidmət sahələrinin dövlət və xalqı aldatdığı məlum oldu. İş o yərə çatdı ki, Yeni Günsəli yaşayış sahəsinin "D" massivində oktyabrın 22-də sahə saat 9:30-da işıqlar söndü. Və üç saatdan sonra yandırıldı! Deməli, xidmət sahələrinin yekə-yekə verdikləri "biz qışa tam hazırlıq" vədi yalanmış və sabun köpüyü kimi bir şeymiş. Bəs Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti nə iş görür? Hər halda, tərifəlayiq bir iş yoxdur.

Belə çıxır ki, şəhərimizə leysan yağışlar çox yağsa, insanlar daha çətin anlar yaşayacaqlar. Yağış həm də nərdür! Və nur Bakıda yağında insanların sevinmək əvəzinə, qanları qaralar. Niyə??? Qoy, bu sualın açıqlamasını əlaqədar qurumlar versinlər!..

**Ermənilər "Turanın səsi"nin
qalibinə qəzəbləndi:
"Erməni xalqı heç vaxt..."**

Hazırda sosial şəbəkələrin erməni seqmentində ermənilər nə qədər qəzəblidirsə, azərbaycanlılar da o qədər təssüflənlərlər.

Adalet.az xəbər verir ki, artıq beşinci dəfədir keçirilən "Turanın səsi" beynəlxalq müsabiqəsinin nəticəsi hər iki seqmentdə təessüfle qarşılanıb. Beləki bu il Qazaxıstan Türküstan şəhərində keçirilən "Turanın səsi" beynəlxalq mahnı müsabiqəsinin qalibi Ermənistən təmsilçisi Suzanna Melkonyan olub.

Düzdür, erməni mediası hadisəni geniş paylaşsa da, müğənni paylaşımında "Ermənistən Turanın səsi" beynəlxalq müsabiqəsinin qalibi oldu. Təşəkkür edirəm, Tanrı! yazsa da, Ermənistən vətəndaşları bu qalibiyəti o qədərdə sevinclə qarşılımlırlar.

Onların düşüncəsinə görə, Turan sözünün özü elə ermənilərin məhv deməkdir. Məsələn, erməni hərbi ekspert Arthur Yegiazaryan öz sosial şəbəkə hesabında belə bir paylaşım edib: "TURANIN Sesi ... TURANIN Sesi... Erməni xalqı heç vaxt bu qədər şən, oxuyub-oynayıb məhv olmamışdı".

Qeyd edək ki, Turan adına Avesta və Firdovsinin Şahnamə esərində rast gəlmək olar. Tarixi İran-Turan mühəribələrində Əfrasiyab Turan imperatoru olaraq nəql edilir. Turan sözü XIX əsrən etibarən ideoloji bir terminə çevrildi. Bu ideologiya Türk tarixində siyasi, hərbi və mədəni sahələr öz təsirini göstərib. İndi TURAN adını daşıyan beynəlxalq mahnı müsabiqəsində ermənin - Ermənistən qalib gəlməsi bütün azərbaycanlıları təessüfləndirməyə bilməzdi. O erməni ki, mənsub olduğu xalq da, dövlətdə hər zaman türklərə qarşı soyqırım edib. Ermənilərin törediyi soyqırımlar TURANI quracaq olan əsas ölkələrdən Türkiyədə də, Qazaxistanda da, Azərbaycanda da baş verib.

Əntiqə Rəşid

Cərimələrin artırılması...

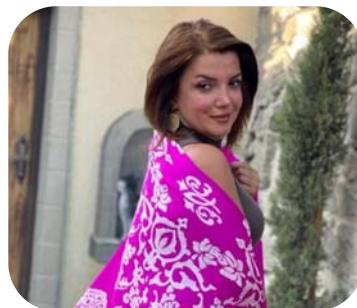
Son vaxtlar
bir çox qanun
pozuntsusuna
göre cərimə-
lər artırılıb.

Məsələn,
məsələn, etraf-
a hər hansı
əşya atmağa
göre 200 manat
min manat cəri-
mə nəzərdə tutulub. Bir sözə, əksər sahələrdə cərimələr yüksəlib. Bu işə hər bir insanın məsuliyyət hissini artırımalıdır. Amma heç de cərimələrin yüksəlməsi problemləri həll etmir.

Ümumiyyətə, cərimələr və inzibati metodlar ona deməyə əsas verir ki, mövcud problemlər bir o qədər də asanlıqla həll edilməyəcək. Deməli, məsələnin həlli yolu insanların düşüncəsində dəyişikliyin baş vermesidir. Başqa sözə demiş ol-saq, problemləri inzibati yolla yox, ancaq ictimai şüurda dəyişiklik etmək çərix yolu tapmaq olar! Deməli, bizim hər biri-miz öncədən qanunlara əməl etməli, düşüncəmizdə dəyişiklik etmeliyik!

Toya gəlmışik...

"MTV" televiziya ka-
nalında efirə gedən ve-
rilişin adı belə adlanır:"
Toya gəlmışik".

Heç bir verilişə bən-
zəməyen bu çekiliş pe-
daqogika üzrə felsefə
doktoru, şaire Aynur
Qafarlının təqdimatında
bize göstərildi. Laçın-
da ki toydan çəkilmış bu ve-
riliş sözün həqiqi məna-
sında duzlu- istiotlu idi.

Çünki Aynur xanım və yaradıcı komanda bu verilişin gözəl, unikal alınması üçün ürəklərini qoymuşdular. Sevindirici hal odur ki, onlar bir ailənin sevincini xalqımızın sevincinə çevir-meyi bacarmışdır.

Biz uzun illər Laçında top, gülə, bomba səsi eşitmışik, amma indi isə müsiki səsi, toy, insanların sevincini görüb eşidirik. Nə gözəl! Laçında toy elmək özü bir xoşbəxtlikdir. Və gözəlli, bu xoşbəxtliyi yaradıcı heyvet çox yüksək peşəkarlıqla tamaşaçıllara çatdırıb. Həmin verilişin ilk dəqiqəsindən son anına kimi çox böyük həvəsle izlədim. Və sevindim ki, Aynur Qafarlı istedadlı elm adamı, şaire olmaqla yanaşı, həm də gözəl televiziya aparıcısıdır.

Bu münasibətlə Aynur xanımı təbrik edir, ona yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıraq. Və hər bazar günü saat 19:00- da "MTV" televiziya kanalında Aynur Qafarlının təqdimatında bu verilişə baxa biləcəyik!

Hansi nar yaxşıdır?

Hər meyve-
nin və gilə-
meyvənin öz
mövsumu var.
İndica narın
yaxşı yetişdiyi
vaxtdı.

Əvvəlki illə-
re nisbətən bu
il ölkəmizdə
nar daha bol-
dur. Axı mehsul
bol olanda, həm

də ucuzluq olur. Şükür Allaha elə ki, bu gözəl meyvədən ye-
yirsən, görürsən ki, bal dadır. İstedadlı yazıçı işi Məlikzadə-
nin məşhur televiziya tamaşası olan "Qatarda" bir episod ya-
dimiza düşür.

Aktör elində nar dolu vedre ilə vəqonun kupesine daxil
olur, deyir ki, nar deyil ey, baldır, ball! Yeyir sən qanın gözel-
lisir. Bax hemin anda adamın ağızı sulanır.

Deyirlər ki, ölkəmizdə ən yaxşı nar Göyçay narı, özü də Bi-
ğır narıdır. Amma bu gün nardan başı çıxan bir mütəxəssis
dedi ki, mən narı hamidan yaxşı tanıyıram. Biğirin adı çıxıb,
indi ən yaxşı nar Kürdəmirdədir. Nə isə... Hər halda, dünyada
elə ən yaxşı nar Azərbaycandadır. Yeyənlərə nuş olsun!

Mopedlər ölüm saçır

Bu gün Bakıda və ölkəmizin digər şəhər, qəsəbə, kən-
dələrində çoxlu sayda mopedlər, motosikletlər fealiyyət
göstərir.

Demək olar ki, onlara idarə edənlərin çoxu yol hərəkəti
qaydalarını pozur və digər hərəkət iştirakçılarının həyatı
fürsət təhlükə yaradırlar. Son vaxtlar həmin neqliyyat vasitələ-
rinin iştirakı ilə Bakıda bir neçə ölümlə nəticələnən ağır qəza-
lar baş verib.

Yol polisinin keçirdiyi tədbirlər nəticəsində bu cür qanunu
pozan sürücülərin idarə etdiyi moped və motosikletlər onların
əlinənən alınır, duracağa qoyularaq inzibati məsuliyyətə cəlb

ediliblər. Amma buna baxmayaraq, bu gün də Bakıda həmin
sürücülər qanunları pozmaqdə davam edir. Məsələn, oktyabrın 19- da saat 10:30- da Yeni Günsəli yaşayış sahəsinin av-
tomobil yollarında bir moped sürücü yoluənən əks istiqamətdə
hərəkət edirdi. Bu da digər sürücülər üçün təhlükəli anlar ya-
şadırdı.

Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətə əla-
qələr bölməsinin rəisi, polis kapitanı Toğrul Nəsirli deyir ki,
yol polisi motosiklet və moped sürücülərinə qarşı son vaxtlar
müberəni dəhətliyənən təqdimatda gücləndirməyə məcbur olub, çünkü di-
ğer hərəkət iştirakçıları onların fealiyyətindən çox narahatdır-

Ona görə də yol hərəkəti qaydasını pozan heç bir sürücü
məsuliyyətdən yayına bilmir. Və biz bundan sonra da belə
sürücülər qarşı mütəmadi mübarizə aparacaqı!

Metro qatarlarında soyuqdur...

Bakı Metro-
politen İdarə-
si son vaxtlar
dünya stand-
artlarına ca-
vab verən qa-
tarlar və va-
qonlar alıb.

O vagonlar
müsəvir texno-
logiya ilə tac-
hiz edilib, kon-
disionerlər qu-
raşdırılıb. Bunlar hamısı çox gözəl! Amma gözəl olmayan odur
ki, kondisionerlər payız və qış mövsumundə də işləyir.

Düzdür, bu, gənclər və orta nəslin nümayəndələrinə ləz-
zətələyir, amma qoca, xəstə və zəif insanlar pis təsir edir.
Üstəlik də qatarlarda kondisionerlər çox yüksək təzyiqlə iş-
leyir. Yay aylarını başa düşmək olur.

Bəs payız, qış nə söz? Dəfələrlə metroda yaşılı adamla-
rı görmüşəm ki, kondisionerli qatar minmir, köhnə qatarları
gözləyib və həmin qatarlara minirlər. Ona görə də Bakı Met-
ropoliteninin İdarəsi bu barədə ciddi düşünməli və problemi
həlli üçün çıxış yolu tapmalıdır!

Azərbaycanda istilik noyabrin birindən...

Havalılar
getdikcə, so-
yumağa baş-
layır. Təbii ki,
soyuq hava-
larda isə mən-
zillər qızdırıl-
malıdır.

Oktjabr ayı
da soyuq keçir.
Bələ bir du-
rumda insan-
lar mənzillərini
ya kombi sistemini, ya qazla, ya da elektrik sobaları ilə qızdır-
mağa məcbur olur. Azərbaycanı istiliklə təchiz etməli olan "Azəristiliktechizat" ən azından mənzillərə istiliyi noyabrin 15-
de verə biləcək. Hələ də adını çəkdiyimiz qurum sovet döne-
mindən qalan rejimə işləyir.

Başa düşmək olur ki, niyə "Azəristiliktechizat" köhnə
sistəmdən el çəkmir. Bax bu, çox qəribadır! Dəfələrlə istiliyi
noyabrin 1- dən verilməsinə bağlı böyük əhalilə kütlesi aidiy-
yati quruma öz fikrin bildirib. Həmin qurumda da, səlahiyyətli-
li şəxslər bildirib ki, bu məsələlər bizim səlahiyyətimizdə de-
yil, Nazirlər Kabinetində asılıdır.

Eyni zamanda problemi həll edilməsində "Azərsu"yun və
"Azərişq"ın üzərinə yüksək məsuliyyət düşür. Hər halda, çox
yaxşı olardı ki, paytaxtimiz Bakıda mənzillərə istilik noyab-
rin 1- dən verilsə yaxşıdır!

EMİL FAİQOĞLU

ƏDALƏT • 25 oktyabr 2024-cü il

Oktyabrın 22-də Avropa Parlamentində müzakirələr zamanı iş yerləri və sosial hüquqlar üzrə Avropa komissarı Nikolas Şmitin Azərbaycan əleyhinə səsləndirdiyi əbuledilməz, əsassız və tamamilə qərəzli bəyanatını qətiyyətlə rədd edirik.

Adadet.az xəber vərir ki, bu, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadənin iş yerləri və sosial hüquqlar üzrə Avropa komissarı Nikolas Şmitin Avropa Parlamentində müzakirələr zamanı səsləndirdiyi əsassız iddialarına dair şərhində yer alıb.

"Komissarın Avropa Xarici Fealiyyət Xidməti (AXFX) tərəfindən hazırlanmış bu bəyanatı reallıqdan tamamilə uzaqdır və Azərbaycanın daxili işlərinə növbəti uğursuz müdaxilə cəhdidir.

Bəzi Azərbaycan vətəndaşlarının siyasi eqidəsinə və ya baxışlarına görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi, yaxud özlərini jurnalist və ya insan haqları müdafiəçisi kimi təqdim edən şəxslərlə bağlı cinayət işlərinin siyasi motivli olması iddiyası kökündən yanlışdır.

AXFX və Avropa Parlamentinin bu cür zərərlə yanaşması çoxdan səmərəsiz olduğunu və heç bir nəticə vermədiyini sübut etməklə yanaşı, yalnız Azərbaycan-Avropa münasibətlərini mürəkkəbləşdirir", - A.Hacızadə qeyd edib.

XİN rəsmisi qeyd edib ki, Avropa İttifaqının aidiyəti quşularının Ermenistanın Azərbaycana qarşı 30 ilə yaxın davam edən təcavüzcə, bəzi Al ölkələrində insan haqları sahəsində kök salmış sistematik problemlərə, artan İslamofobiya və ikrət doğuran neokolonial siyasetə, siyasi təqiblər nəticəsində hebs edilmiş şəxslərin hebsxanalarda və "sarı gödəkçəlilər" kimi aksiyalarda həyatlarını itirməsinə, habelə Yeni Kaledoniya və digər dənizaltı ərazilərdə aksiyaların qanla boğulması kimi hallara tam etniasızlığı və biganəliyi fonundan, Avropa komissarlarının Azərbaycanda insan haqları məsələlərindən və Azərbaycan-Ermenistan arasında sülh səylərindən danışmağa mənəvi haqqı yoxdur: "Bununla yanaşı, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasını (COP29) iqlim dəyişikliyinin cavablandırılması işinin mahiyyətinə uyğun olmayan siyasi motivli məsələlərlə əlaqələndirmək cəhdli bəzi Avropa siyasetçilərinin real simasını bir daha nümayiş etdirir. Biz, Avropa Parlamentini və ümumilikdə Al tərefini regionda sülh və sabitliyə zidd olan birtərəfli mövqedən əl çəkməyə şiddətlə çağırırıq".

Fransa Rusiyanın aktivlərini xərcləməyə başlayır

Fransanın müdafiə naziri Sébastien Lecornu Tribune Di manche mətbu orqanına müsahibəsində bildirib ki, Fransa Rusiyanın dondurulmuş aktivlərindən əldə olunan gəlirlərin hesabına Ukraynaya 12 ədəd Saesar tipli özüürüyən arteleriya qurğuları göndərecək.

Nazirin sözlərinə görə, tək 2024-cü ilin sonuna dek, Paris Rusiya aktivlərindən 300 milyon avro gelir əldə edib.

"Bu gəlirlər imkan verir ki, Ukrayna üçün 12 ədəd Seasar arteleriya qurğuları və bu qurğular üçün 155 mm-lük mərmilər, Aster raketləri, AASM idarə olunan bomba, raket qurğuları və Mistral raketləri sıfır verək"-deyə Lecornu bildirir.

BFM-TV telekanalının dəqiqlişdirdiyi məlumatlara görə, Ukrayna ordusu hazırla 60 ədəd Seasar sursatı alıb. İlin sonuna dek daha 80-ə yaxın sursatın göndəriləcəyi gözlənilir.

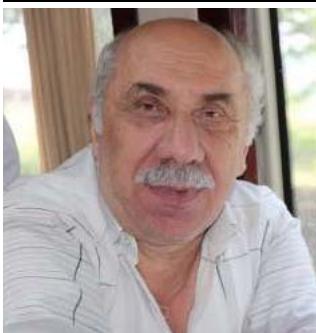
Görünən odur ki, Makron hökuməti, okeanın o tayandakı "xozeynlərinin" əmriyle Rusiya-Ukrayna müharibəsinin da ha da qızışdırılmasına xidmət edir.

Bu günlərdə Fransanın xarici işlər naziri Jan-Noel Barro bəyan etmişdi ki, Paris oktyabr ayında və etdiyi kimi, 2025-ci ilin evvələrində Ukraynaya "Mirage-2000" qırıcı təyyarələri göndərecək.

Beləliklə, antirusiya sanksiyaları çerçivəsində, Rusiyanın xaricdə dondurulmuş yüz milyardlarla (belək də trilyonlarla) aktivlərindən əldə olunan yüz milyonlarla avroluq vəsait, elə Rusiyanın özüne qarşı istifadə olunacaq.

Əslində, Ukraynaya silah-sursat verilməsi bəhanədir. Məqsəd Kremlin pullarının dalına keçməkdir ki, Makron həkimiyəti də artıq "fealiyyətə" başladığını nümayiş etdirir.

Rüstəm Hacıyev

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

Bizi gözleyən sevgi

Məlum olduğu kimi insan da təbiətin bir parçasıdır, bir hissəsidir və elə təbiətə dəyər verən də, onu qoruyan da, bəzən məhv edən də yenə insandır. Ona görə də insanla təbiəti bir-birindən ayrı təsəvvür etmək mümkün deyil və təbiətin insana verdikləri, insanı əhatə edərək onu ayaqda saxlaması bəlkə də bu istəyə qarşılıq olaraq insanın içərisində onun üçün ən əziz olan Ana sözünü, Ana müraciət formasını da qazanıb. Yəni biz bir insan olaraq Ana təbiət, Ana Vətən deyirik. Bu müraciətlər artıq təbiətin bizə nə qədər doğma olduğunu özü-özlüyündə bürüzə verir.

Vurğuladığım kimi, təbiətin bir hissəsi olan insan həmin o gözəlliyi öz ruhuna, varlığına, həyatına köçürəndə bir daxili harmoniya yaranır, bir tamlıq çıxır ortaya. Həmin o tamlığın, kamilliyin, bütövlüyün cizgileri də insanın səsində, sözündə, daxili və xarici cizgilərində öz əksini tapır.

Təsadüfi deyil ki, təbiətin bizə bəxş etdiyi suyu, unudulmaz Əli Kərim gözəlliklə paralel tutaraq piçildiyər ki:

Gözəl qız, sən saf susan! - deyib.

Görün təbiət nə qədər önemlidir ki, şair məhz o gözəlliyin sinonimi kimi saf suyu şeirə getirib, oxucuya təqdim edibdi. Elə mən də həmin duyğuların içərisində öz sevgimlə baş-باşa qalanda ruhən təbiətə üz tuturam, ondan həm kömək umuram, həm də təsəlli. Ən azından sevgidəki gözəlliyi, məsumluğu o təbiətdə gördüğüm üçün.

Axi sevdiyim təbiətin bir parçasıdırsa, onun gözəlliyini görməmək, dəyərləndirməmək ən azından insafsızlıq olar. Və mən də düşünürəm ki:

Ayağını şəh öpürsə
nə gözəl!
Yanağını meh öpürsə -
nə gözəl!..

Sağclarına külək daraq,
Qələminə ürək varaq...
Dilinə Yar sözü yaraq -
nə gözəl!..

Baxışına Günəş çəpər -
Olub, alib səndən təpər,
Baxışından o nur səpər -
nə gözəl!..

Varlığına səcdə varsa,
Səcdəgah Allah, həm varsa...
Məni bu sevgi aparsa -
nə gözəl!..

Hə, biz özümüz özümüzü bəzən sözlə, xəyalla, hətta olur ki, yuxularla aldadırıq və gördüyüümüz yuxularla özümüzün həyatda gördüyüümüz yozub tapmağa çalışırıq. Elə bilirik ki, gördüyüümüz yuxular məhz bir görüş yeridi, bir bağlandı və yaxud da aramızda bir kör-

püdü bizi bir-birimizə yaxınlaşdırıran. Bir-birimizə doğmalaşdırın körpü...

İllər öz axarında, zaman öz işində. Baxmayaraq ki, o axarda sən də, mən də varam. Nə qədər mən səni özümdə görsəm də, özümdə daşışam da, amma bunun qarşılığını, yənin mənim səndə necə olduğumu bilmədiyimdən təklik, tənhalıq, sükut qalib gəlir mənə. Özüm dediyimi özümdən başqa kimsə eșitmır. Elə həmin anda da ağrıların atı daha yüyrək olur. Bu ağrıların cilovunu tutub saxlamaq, durdurmaq mümkünsüz bir hala çevrilir.

Səbəb də təbii ki, tənhalıq, təklik və bir də sənin iç dünyani bilməməkdi.

Mən özüm nə qədər xəlbirləsəm də, nə qədər asib-kəssəm də, sənin etinasızlığını, biganəliyin və hərdən də ötəri bir soyuq təbəssümün heç bir ümidi işığı yandırırı.

Dediklərim ən yaxşı halda "Boş ver, keçib gedəcək" - deməyindir. Amma nə keçib gedəcək, necə boş vermek olar bu sevgini?!

Bax, bunu nə sən demirsən mənə, nə də mən sərrini öyrənə bilmirəm. Amma və lakin həyatda öyrəndiyim, əmin olduğum və sonuna qədər də sadıq qalacağın Tanrıdan gələn sevgidi. O sevgi ağrı da olsa, hətta ölüm təhdidi gətirse belə yənə də həyatın ən uca mərtəbəsi di, ömrün ən yüksək məqamıdi. Və:

Hər ağrının öz dadi var
Baldı, ürəyin ağrısı...
Onu duymayan kəslərə -
Laldı ürəyin ağrısı...

Baxa-baxa bu zalıma
Cavab gəzir sualına...
Yetənəcən vüsalına -
Kaldı, ürəyin ağrısı!..

Qucaqlayıb bir daşı tək
Tək düşündüm, bir naşitək!
Mənimlə can sirdaşıtək -
Qaldı, ürəyin ağrısı!

Səssiz qoşub vaxt xoruna
And içdirib bəxt goruna...
Əbülfəti öz toruna -
Saldı ürəyin ağrısı...

Biz yaşadığımız məkan, içərisində olduğumuz mühit həm insanların göz öündədi, həm də Alahan nəzərində. Deməli, bütün hallarda biz diqqət mərkəzindəyik. Burda səhbət təkcə səndən, məndən getmir.

Səhbət həm də sevgi ilə yaşayın, sevgi üçün yaşayın bütün Allah bəndələrindən gedir. Bu bəndələrin xoşbəxtliyi də, bədbəxtliyi də öz sevgilərindədir. Onun özəlliyi də, gözəlliyi də məhz yaşadıqlarındadır. Yəni yuxusuz gecə də, qucaqlayıb yatdıqın yastıq da, göz yaşınla islatdıqın balıq da, yola zillənən baxışlar

da, eşitmək istədiyin səs də... Bir sözə, hər şey məhz o sevgiye hesablanıb, o sevgidən qanadlanıbdır. Ona görə də dünyanın dəyəri də, ömrün mənası da elə burda özünü tapmış olur. Məhz bu anlamda dünyanın dəyərini sevgisiz hesablamaq qeyri-mümkündür.

Mən dibçək güllərini becərməyi, qorumağı həmişə maraqlı bir istirahət, əyləncə kimi qəbul etmişəm. Ona görə də onların nəvazışını çəkmək, onların qulluğunda durmaq məni hardasa rahatlayır. Amma dibçək gülləri, dibçək çıçəkləri mənə sevgidən heç nə deməyib. Ona görə ki, dibçək sevgiləri mənlik deyil. Onları qəbul etmirəm. Çılğın, düşündürən, sıltaq, necə deyərlər həyatın özü kimi olan sevginin səcdəsində durmuşam həmişə. Onu əlçatmaz, ünyetməz bilsəm də, ondan çəkinmək fikrim də olmayıb, heç indi də yoxdur.

Burda bir məqamı da xatırladım ki, dəli sevgilər adamı Məcnun və Leyli edir.

Bax, bu dəli sevgilərin başına fırlanmaq da elə Məcnunu, Leylini dünyaya gətirib göstərdikləri, yaşıyib sübut etdikləri sevginin reallığıdır. Həmin real sevgi də qurban teləb etdiyi kimi bu oda yanımı, o yanğı ilə yaşamağı bacarıları da şərəfləndiribdi. Dediym odur ki, insan həyatının zaman ölçüsünə baxmayaraq, sevgi yaşaşır və yaşayır. Sadəcə onu qəbul etmək, onu varlığına hopdurmaq, onun özü olmaq lazımdı. Bax, onda özün də bilmədən qadasını alacaqsan o sevginin və deyəcəksən ki:

Təkliyi yüksəldin mənə
Sağ ol, qadasın alıǵım!..
Mən ası olmaram Sənə -
Şux ol, qadasın alıǵım!..

Ömür-gün üyünüb gedir...
Sap kimi düyülüb gedir...
Bir ürək döyülüb gedir -
Bax, dol, qadasın alıǵım!..

Qulağım telefon zəngində,
Gözlərim yolun cəngində...
Təki mən ölüm, hər gündə -
Sən ol! - qadasın alıǵım.

Yoxluq axır, inandırsın
Ruhuma bir şam yandırsın...
Sənə Cənnəti andırsın -
Şag-sol, qadasın alıǵım.

Yaşadığımız dünyanın, var olduğumuz məkanın bize yaratdığı şərait bir həyət kimi görünür. Yəni biz özümüzə o həyətdə gəzib-dəlaşırıq. Amma böyük anlamda bizim olduğumuz sevginin ünvanı həyatdı. Bax, o həyatla bu həyətdə nə qədər sıxıntılar çəksek də, unutmak lazımdır ki, bizi gözləyən sevgi var. Sadəcə biz o gözləyəni tapmalı, görmeliyik. Təbii ki, sevginin bütün hallarına hazır olmaq şətirlə.

XX əsrin əvvəlləri istər ictimai-siyasi hadisələrin gərgin dövrü kimi, istərsə de ədəbi-bədii proseslərin müxtəlif istiqamətləri üzrə inkişaf xüsusiyyətinə görə olduqca mürəkkəb tarixi mərhələ kimi dəyərləndirilir. H.Cavidin Azərbaycan ədəbiyyatına gətirdiyi yeni ruh təkcə romantizm cərəyanını gücləndirmədi, eləcə də romantizmin "parlaq" pərdəsi altında ictimai proseslərin xalqın, millətin tərəqqisi namənə dəyişməsinin vacib olduğunu göstərdi, özünün yaradıcılıq kredosu kimi qəbul etdiyi bu ideyalara həmişə sadıq qaldı. Ona görə də M.B.Məmmədzadə kimi, Cavidin müasiri olan bir ideoloqun şairin yaradıcılığına derin ehtiram və rəğbatının əsası var idi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə azərbaycanlıq ideologiyasını ilk dəfə dövlət ideologiyası kimi yüksək telim kimi işləyib hazırlayan M.B.Məmmədzadənin təhlilləri H.Cavid yaradıcılığını daha əhatəli dəllilərlə izah etməyə əsas verir.

Ideoloqun qeyd etdiyi kimi, istər "qara istibdad", istərsə də "qızıl istibdad" dövründə "nə şış yansın, nə kabab" prinsipi ilə çalışan ədiblərdən fərqli olaraq Cavid öz nüfuz və yaradıcılıq prin-siplerini, eləcə də şəxsiyyət bütövlüyünü qoruyub saxlayıb�다.

Müxtəlif mövzularda yazılın "Ana", "Maral", "Şeyda", "Şeyx Sənan", "İblis", "Uçurum" əsərlərində vahid xətt müəllifin öz yaradıcılıq ideyasına sədəqətidir.

M.B.Məmmədzadə yazırı: "H.Cavid bəyin nüfuz və mövqeyini saxlayan, onun malik olduğunu ümumi hörmət, sənətkarlıq ilə bərabər müm-kün qədər siyasi mözielərdən uzlaşmasıdır.

İxtifafın əvvəlinde "Qalx, ayıl" deyə milleti bir ideal ətrafına çağırın Cavid bəy "qızıl istibdad" dövründə "Yaşıl bayanlar" məcməsində nəşr etdiyi bir şeirində "Bənim Tanrim gözəllikdir, sevgidir", - deyə bəyanatda bulunuyordu. Fəqət bu sevgi və gözəlliş şimdiki əsul, idarə və hakimiyyətde qeyri-mövcud olduğuna görə türk dairələrinin əksarı qanedi.

Bəli, M.B.Məmmədzadə Cavidin yaradıcılıq kredosunun gözəllik olduğunu və bu llahi ərməğanın "məhəbbət və həqiqətin" dərkinə aparan yolun ilk başlanğıçı təşkil etdiyini diqqətə çatdırır. Bu gözəllik tekə zahiri - gözün görüb, ağılnı qəbul etməsindən daha derin menada işlenir. O, gözəlliyi təsvir edərkən "hezin bir cöhre", "su-zıslı bir mənzər", "nazlı və dilbər sima", "dalğın gözər" kimi söz birləşmələrindən istifadə etməklə bərabər, "təsviri-pürməna" ifadəsini də işlədir. Bax bu "pürməna" sözü ilə şair gözəl si-manın - gözün, qasıñ, düşüncənin mənəviyyatla birgə yaradıq gözəlli ortaya qoyur. Əger bir gözəl pürmənədirsa, bu artıq mükəmməl olmaq deməkdir.

H.Cavid fiziki gözəlliyyin mehdudiyyətinə qapanıb qalmır. Romantik şairin böyük şəxsiyyəti və zəngin dünyagörüşü də buna imkan vermirdi. Ona görə də əger "pürməna" deyirse, burada H.Cavidin təsvir etdiyi gözəllik yalnız zahiri gözəllik deyil, o, mənəvi gözəllik bir yerdədir. Şübhəsiz, ağılla, idrakla birleşən, mənəviyyatla, insanın daxili dünyası ilə vəhdətə olan gözəllik də yüksəkdə dayanır. Bu baxımdan, "pürməna" sözündə ülviyetlə dərin zəka qovuşq ha-lındadır. Təsvir olunan sima üvi zəka sahibi olmasayı, H.Cavid obrazı heç vaxt belə dahiyanə şəkildə təsvir etməzdi. H.Cavidin gözəllik kredosu həm daxili, həm də fiziki gözəlliyyin vəhdətinə bağlıdır.

M.B.Məmmədzadə "İstiqlal mücadiləsi" əsərində (2) H.Cavidin müqəddəs qəhrəmanını oxucuya tanıdan "Peyğəmbər" əsəri haqqında dərin təhlil apararaq hətta bu əsərə görə müəllifin 500 altun rubl aldığı da söylərir: "Peyğəmbər" Hüseyin Cavid bəyin sair əsərləri kimi aydın, şirin, temiz türkəcə ilə menzum olaraq yazılmış dahiyanə bir əsərdir. Böyük Peyğəmbərimiz Həzrəti Məhəmmədin bisət (Allahın xalqı haqq dənə dəvət etməyi peyğəmbəre tapşırması), də-vət, hicrət və nüsrətini ecəzkar bir qələmə yazmış, ictimaiyyətin qüdsiyyət, əleviyət və həqiqətini qüvvətli və keşkin surətdə bize təqdim ediyor. Həm də ne zamanda? Hangi bir dövrdə və nə kimə şərait altında? "Peyğəmbər" öyle bir zamanda yazılmışdı ki, Peyğəmbər də öyle bir dövri-tarixdə zühr etmişdir. Əsərin bəsirət his-səsində göydən ilham və əmr alan Həzrəti Mə-həmməd deyir ki:

Hüseyin Cavid və Mirzə Bala Məmmədzadə

təsdiqini mütləq tapacaqdı və "Peyğəmbər" kimi dərin məzmunu əsəri araya-ərseyə gətirəcəkdi.

Bələliklə, o, ilk qələm təcrübələrindən başla-yaraq Tanrı və insan, Xalıq və xilqətin vəhdət düşüncəsini ali ideya kimi yaradıcılığının əsas qayəsinə çevirmişdi. H.Cavid yaradıcılığında in-sanın taleyi, xoşbəxtlik, xeyirxahlıq axtarışı daim barış işığında və insanlığın tərəqqisi müstətəvisində yüksələrək həqiqətin dərkine yol açır. K.Əliyev "Ədəbiyyat tarixinə bir baxış" əsərində yazar: "Hüseyin Cavid adında insan şəxsiyyəti və şair leyaqəti ele birləşmişdi ki, bu birliyin mər-kəzində məhz həqiqət dayanmışdı".

"Peyğəmbər" əsərini H.Cavid 41 yaşında - 1923-cü ilde yazardı. Müəllifin başər tarixinə bəxş edilən səmavi kitablarla səmimi münasibətindən görünür ki, H.Cavid həm islam dininə, həm də digər dinlərə aid ədəbiyyat nümunələrini dərin-dən mənimsemışdır.

Hənəfi Zeynalli "Hüseyin Cavidin yazdığı "Peyğəmbər" haqqında müləhizələrim" məqalə-sində yazar: "Son dərəcə daqıq və məhərətli bir surətdə Peyğəmbər mühitinin təsvir edilə bildi-yini təslim etmədən getməyəcəyəm. Bu mühiti apaçıq "Peyğəmbər" pyesində görmək müm-kündür".

Peyğəmbərin cəmiyyət etirazı həm də Cavidin özünün yaşadığı dövrün haqsızlıqlarına, baş alıb gedən siyasi hoqqabazlıqlara etirazı idi. Çünkü H.Cavidin gözü qarşısında 1921-ci ilde Moskvada ateizm jurnalıları buraxılırdı. H.Cavid da mehə elə o vaxtlar - 1923-cü ilde "Peyğəmbər" əsərini yazmağa qərar verdi. Sanki H.Cavid yaşadığı dövrün rəhbərliyini İlahiyyə olan sevgisi ilə müvəqqəti olsa belə, ovsunlamışdı. Onlar H.Cavidin "Peyğəmbər" də qoyduğu ideyanı görmürdülər, bəlkə də, dərk etmirdilər. Baxma-yaraq ki, H.Cavid yazırı ki, bu əsər oynanılmaq üçün deyil və "Peyğəmbər" dəfələrlə səhneleşdirilməyə cəhd göstərilsə də, baş tutmamışdı. Proseslər H.Cavidi həm də dövrünün siyasi, dinsiz rejimin tüyən etdiyi zaman kəsiyində imanlı və inançlı ziyanlı kimi tanımağa şərait ya-radır. Əslinde, "Peyğəmbər" in yazılımasına elə zəmanət özü səbəb olmuşdur.

M.B.Məmmədzadə Cavidin "Peyğəmbər" əsərində müqəddəs şəxsiyyəti diliindən səslənən deyimləri həm də bir ideoloq kimi təhlil edirdi: "Həzrəti Məhəmmədin təbliğ etdiyi islamiyyət, həqq, ədalət, hürriyyət, məhəbbət və insaniyyət bu gün Sovet Azərbaycanında varmıdır? Peyğəmbərin təsvir etdiyi "zaman" ilə şimdə Sovet Azərbaycanı mütabiq (uyğun) deyilmidir? Din mahv edilərək insanları Tanrı əleyhine çərvil-məyə çağırın sovet məmənlərinin Allahı və Məhəmmədi heykəl yaxaraq yaxmamışlardı? Millət və memləkətə başçı olanlar bir yiçin canlı de-yilmidir? Şərəf, hürriyyət, irz və namus, vətən və milliyyət ayaqlar altında getməyormuş? İslamiyyət, din, peyğəmbər, Allah və müqəddəsət bolşeviklərin ayaqları altında çıxınan gedirkən Hüseyin Cavid bəyin "Peyğəmbər" i meydana çıxı-yıq və bu əsasəti müdafiə və tərif edərək bolşevizmin hücum istibdadına qarşı bir növ protestoda bulunmuş oluyor. Çünkü "Peyğəmbər" Həzrəti Məhəmmədin həqq Peyğəmbər, həqiqi naci (qurtulan) bəşər olmasına anlatmaqla, onu sevindirib zərn etməyir ki, hər bir dina düşmənənən kommunizmə xidmət etmiş olsun. Bir diqqət edilsin:

*Ən kiçik zərrə, ən böyük ələm,
Tanrı eşqi ilə rəqs edib duruyor.
İnəcə bir rəmzdir, o, pak, mübhəm,
Hər böyük qalib o rəmz üçün vuruyor.*

Bolşeviklər Məhəmməd Əleyhissəlamı burjuazi sinfinin müdafiə, rehbəri, islamiyyəti füq-erayi-kasibənin tiryaki və zəheri deye anlatıbor, onu, islamiyyəti qanundan xaric etmiş ikən Peyğəmbər altun kitabdan getirdiyi ayet ilə əsərin "Hicret" qismində deyir ki:

*Ulu Tanrı, o görünməz yaradan
Əmr edər yalnız ədalət, ehsan.
O, fəna işləri, fəhşiyatı
Nəhəy edər, varlığının isbatı
Şu təbəət, şu məhabətli fəza...
Öncə birdir: ulu, zəngin, füqəra.*

Bolşeviklər bu gün "Tanrı nərədə gördünüz" deyə o zamanın müşrikələri (Allahın təklifi-nə şübhə edən: kafir) kimi xitab edərkən "Peyğəmbər" bugünkü müşriklərə həqiqi bir peyğə-

bərlik, azığlıq məruz gənciliyə, doğrudan da, bir "Altun kitab" xidmetini edəcəkdir" (3, s.75-76).

M.B.Məmmədzadə "Peyğəmbər" əsərinin, həqiqətən, mükəmməl bir əsər olduğunu ətraflı təhlillər oxucuya çatdırır.

Bəs H.Cavidin "Peyğəmbər" əsərinin mü-kəmməlliyi nedədir? Əslinde, bu mükəmməllik elə ilk pərdədən başlayır və sənətkarın tarixi hə-qiqətə sadiq qalması ilə izah olunur. Belə ki, pyes hissələr böülünerək tarixi ardıcılılığı dəqiq izləmeye imkan yaradır. Bu hissələr böülünen tarixi ardıcılılığı dəqiq izləmeye imkan yaradır. Bu hissələr həm Məmmədzadənin həyatını eks etdirir və belə adlanır: "Biset", "Dəvət", "Hicret" və "Nüsret". Bu hissələr həm Məmmədzadə Peyğəmbərin həyatı ilə tam uyğun

zəncirlənmiş və qartal tərəfindən parçalanmadı olduğunu bilən azəri gənci üçün ne qədər böyük bir rəmz şəklində qəbul olunacaqdır" (3, s.78-79).

M.B.Məmmədzadə H.Cavid romantizminin hər çalarında ictimai-siyasi prosesləri, turan düsünsəsini çok aydınca görə bilirdi və ona görə də oxucuya çox fərqli yanaşmalarla Cavidin böyük milət mücəhidi olduğunu da çatdırır. Müellif qeyd edirdi ki, milətlerin yaşaması, var olması, mədəniyyət və hüquq, siyasi, ictimai azadlıqlarının mövcudluğu üçün ədəbiyyat qəhrəmanlıq və yorulmazlıq göstərməkdir. "Mənni olmaq üçün cəhli yixmağın vacibliyi nə qədər mümkinə, ədəbiyyat bunu açıq söylemədən təbliğ edir", - deyə böyük ideoloq qeyd edirdi. Onun fikrine, mili idealist mühərrir və şairlərin əsər və məqalələri də bir o qədər siyasi idarə və oynaqlığa müsib (səbəb) oliyordu" (3, s.81).

M.Məmmədzadə siyasi proseslərə Cavidin vətəndaş mövqeyini, türkçü münasibətini bir ideoloq kimi izah etməklə, həm də onun yaradıcılıq estetikasını da derindən təhlil edirdi: "Qars və Ərdehan tərəflərində türk xalqının qırğınları münasibəti ilə Bakı-türk mütərəssiləri tərəfindən çıxarılan xüsusi və müştərek "Qardaş köməyi" namlı (adlı) məcmuədə Azərbaycanın sevimli şairi Hüseyin Cavid bəy Qars faciə və fəlakətinə təsvir etdiyindən sonra Azəri türklərinə müraciətən diyordı ki:

*Arkadaş, yoldaş! Ey vətəndaş, oyan!
Yatma artıq, yetər... dəyişdi zaman;
Siyrlilər, baq, yavaş-yavaş zülmət,
Barı dan yıldızından al ibret!
Nə diyor, baq o pəmbə çöhrəli nur?
Şəhər olmuş, demək, günəş doğuyor.
Azacıq varsa hissü-vicdanın,
Qalx, oyan, sönməmişə imanın" (3, s.82).*

Gelir, həm də öhdəsinə düşən peyğəmbərlək missiyasının məhəbbəti şəkildə reallaşmasa, müsəlman dininin yayılması da, çiçin verdiyi ağır bir işin fezilətinin izah edilməsi baxımından ge-niş təsəvvür yaradır.

Bəs bu fezilət nedən ibaret idi? Dünya xalqlarının mənsub olduğu özündən əvvəlki üç dini kitabın və dinlərin ortaya qoymuğu, eyni zamanda həllini tapmadığı məsələlərin sonda "Quran-Kərim" və islam dininin müterəqqi qanunlarında həlli tam olaraq həyata keçməli idi. Bu sonnucu din sülh, barış, tərəqqi dini idi. İnsan hə-yatının və llahi dərkin mükəmməl yollarını fərqli şəkildə izah edirdi. M.B.Məmmədzadə yazırı: "Hüseyin Cavidin "Peyğəmbər" ini oxuyarkən islamiyyətinə əlaviyət, qüdsiyyət və əzmiyyəti, bəşəri, müqəddəs bir iman, iman yolunda mübarizə və mücadilə etməyə bele hüquqsuz halda dini, müqəd-dəsət, milət və mənliyi təhqir olunuyordu. Şələrlə sünniləri cəbrle ayrı-ayrı oxumaya məcbur edən car Rusiyası "men türkəm" deyənləri də Sibiryada çürüdüyordu.

Millətin ruh və həyatına tərcüman olan ədəbiyyata, şübhə yoxdur ki, bu hal əks edəcəki" (3, s.83). Mütəfəkkir şair H.Cavidin bütün əsərləri Azərbaycan romantizm cərəyanının şah əsər-nünəsi kimi biziə həm də dövrünün problem və ruhunu çatdırın zəngin ədəbiyyat xəzinəsidir.

*İnqilab istiyormusun, bana baq!
İştə keşkin qılıc, kitabı briq.
Parlayıb durmadıqca əldə silah,
Əzlilərin, qanın olur da mübah.
Eyləməz yardım incə hikmətlər,
Həp sənər busələr, məhabətlər.
Əvət, ancaq qılıcdadır qüvvət!
Bundadır haq, şərəf və hüriyyət!*

M.B.Məmmədzadənin qəleme aldığı bu məqalede Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətində demokratiya və həriyyətin mövcudluğu görünmədədir. Eyni zamanda, böyük ideoloqun qeydlerində hər dövrün ictimai-siyasi, hakimiyyəti-miliyyəsinin əhvali-ruhiyyəsini öyrənmək üçün o dövrün ədəbiyyatını öyrənməyin gərəkliliği bildirilir.

ƏDƏBİYYAT

1. Məmmədzadə Mirzə Bala. Azəri-türk ədəbiyyatının dünəni və bu günü. - İstiqlal mücadiləsi. Bakı, "Gənclik", 2018, s.153-161; 139-145.

2. Məmmədzadə Mirzə Bala. İstiqlal mücadiləsi. Bakı, "Gənclik", 2018.

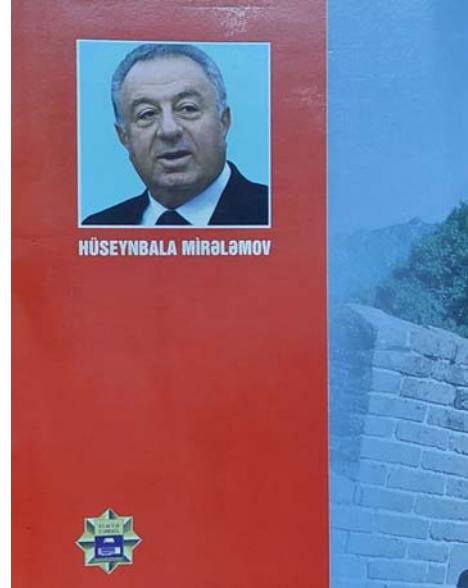
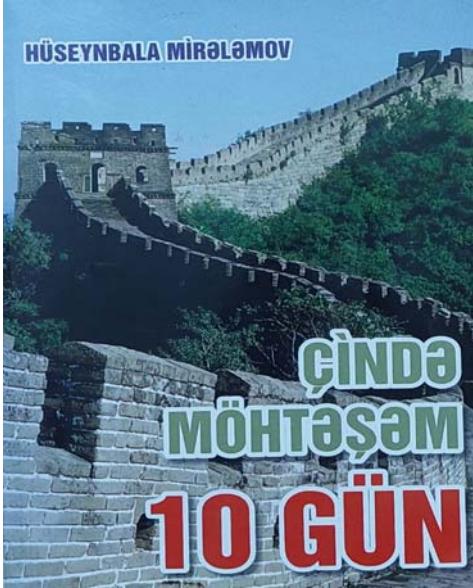
3. Müasirəli Hüseyin Cavid haqqında. Bakı, "Zərdabi LTD" MMC, 2018.

Çin toyunun özəlliyi

Dünya ədəbiyyatında səfərlər, yol qeydləri, xatirələri silsiləsindən olan ya-zılar, hətta povest və romanlar da var. Həmin əsərlər daha çox realliga, yeni bə-dii məhsuldan çox gerçəkliyi ifadə edən, ona söykənən yazı nümunələridir. Hə-min kitablarla təmasda oxucu müəllifə qoşulur, onun barəsində söz açdığı coğrafiyanı bir növü gəzib dolasır. Həmin coğrafiyanın diqqət çekən mənzərələrin-dən tutmuş sosial məsiş, mədəniyyət, hətta iqtisadiyyat aləmindən də xəbərdar olur. Bu da bir növü tanıtım xarakteri da-şıyır. Deməli, son nəticədə hardan, hansı məmlekətdən səhbət gedirə, o yerin tarixindən də az-çox xəbərdar olursan.

Mən hər dəfə kitabxanamı baş-başa qalandan bəzən əvvəller də oxuduğum kitab-

mi izleyib özləri de bəylə geline pul hədiyyə ediblər və canlı olaraq həmin toyda da bəylə geline hər kesin daha çox övlad, özü də oğlan uşağı arzu etdiklərinə dəqiqətən qoçqırmayıblar. Görünür, elə bu səbəbdəndir ki, Çində kişilərin sayı qadınların sayından xeyli çoxdur. Hətta həmsöhbət olduqları çinli ağısaqqallar bildiriblər ki, Çində ailəli olmaq daha üstündür, nəinki subay qalmaq. Onlar nigahda olanları xoşbəxt sayılardar və övladı olanları isə daha yüksək qiymətləndirirlər. Çinlilərin adətinə görə övladı olmayan bədbəxtidir. Çinlilərin bununla bağlı bir maraqlı xalq deyimləri də var. Belə ki, Çində atalar sözünə görə "Arvad seçər-kən özündən biliksizini, dost seçərkən özündən biliklisini seç" deyilir. Həmin toyda verilən məlumatə görə Çində valideyn

lara yenidən qayıdırıam. Bugündə yənə bele bir məqamı təkrar yaşadım. Elə buradaca onu da eləvə edim ki, bizim ədəbi nü-munələrimiz arasında Nəbi Xəzrinin, İmran Qasımovun, Qəzənfer Paşayevin, Novruz Nəcəfoğlunun, İrədə Tuncayın və digərlerinin səfər təessüratlarını oxucuya çatdırıran maraqlı ədəbi nümunələr var. Bu müəlliflər gəzdikləri yaxın-uzaq ölkələrin həm coğrafiyası ilə, həm ədəbiyyat və mədəniyyəti ilə, həm də bütövlükde, onların bir xalq ola-raq həyat tərzi ilə biz oxucuları yaxından tanış ediblər.

Məhz həmin müəlliflərin sırasında Hü-seynbala Mirələmovun da özünəməxsus yeri var.

Belə ki, Hüseynbala müəllimin "Çində möhtəşəm 10 gün" xatirələr kitabı mənim üçün bu böyük məmlekətə tanışlıqda eləvə bir yaradıcılıq mənbəyidi. Çünkü səfər təessüratı olan bu kitabda yazılıçı Çinlə bağlı 10 gün müddətində gördüklerini, iştirakçıları ol-duqlarını və eşitdiklərini qəleme alıbdır. Çox maraqlı bir bədii nümunə olan bu kitab həm də özünün dizaynı ilə də diqqəti çəkir. Mənim yaddaşımnda bu kitabla bağlı müəyyən cizgilər qalmışdır. Ona görə kitabı ikinci dəfə gözden keçirəndə hələ ilk oxunuşdan xatırladıım. Çinin adət-ənənələrindən biri olan toy mərasimi yene mənim üçün maraqlı kəbət dərəcədən həm hissəni təkrar oxudum.

Müəllifin vurğuladığı kimi Çində çox maraqlı bir toy enənəsi var. Bunu maraqlı edən əsas tipik cəhət toyun sehər və yaxud ax-şam reallaşmasıdır. Yeni çinlilər qonaqları toyaya eger sehər dəvət ediblərse, deməli, toyun səbəbkərələr ilk dəfədir ki, evlənlər. Əger dəvət axşam toyunadırsa, onda sə-bəbkərələr hansısa biri və yaxud her ikisi ikinci dəfə aile qurur. Bax, bu detalın özü toyaya gələnlərin iştirak imkanlarını, maraqlarını bürüze verir.

Müəllif Çin toyu ilə bağlı yazısında vur-gulayı ki, bu toyda bəylə geline ya hədiyyə, ya da pul bağışları. Maraqlıdır ki, Hüseynbala müəllim və onunla birlikdə Çində olan nümayəndə heyatının üzvləri qaldıqları otelə keçirilən toy mərasimində qonaq qismində iştirak edir, bu mərasimi axıra ki-

Əbülfət Mədətoğlu

Bu bir həqiqətdir ki, söz adamlarının yaşıdan, yaradıcılıq təcrübəsindən və təbii ki, istedadından asılı olmayıaraq ha-mısı üçün əzəli və əbədi bir mövzu var. Bu mövzunun da adı SEVGİDİR. Bax, bu sevgidən Füzuli də yazıb, Nizami də ya-zib, Səməd Vurğun da, Hüseyin Cavid də, Müşfiq də, Bəxtiyar Vahabzadə də, Məmməd Araz da, Nüsret Kəsəmənlə də və bu günümüzün bütün şairləri də. Mən sa-dəcə olaraq ədəbiyyatımızın ünlü simalarının bir qismının adını çəkdim. Əgər aşiq poeziyamız üz tutsaq, elə həmin sinədəftər aşılıqlarımızın adları bir kitabi-lıqdır. Bax, yənə təkrar edirəm, şairlərimizdən birinin dediyi kimi, "Sevgi bir bə-ladır". Və yaxud "Eşqdir mehrabın uca göyərlərin" və yaxud "Yenə o bağ olaydı" və sair və ilaxır... Bütün bunları elə-bele

masına səbəbkardı. Bir az da açıq-aydın ifadə etsəm, biri gözəlli ilə naz satır, o bi-risi də o gözəlliyyin pərvənəsi olur. Belə bir məqamda da duygular misralara çevirilir:

Gözəlliyyə bel bağlama belə sən,
Saf eşqinə ömrünü şad elə sən.
Döñəcəksən neçə aya, ilə sən
Gül yanağın saralacaq, solacaq.

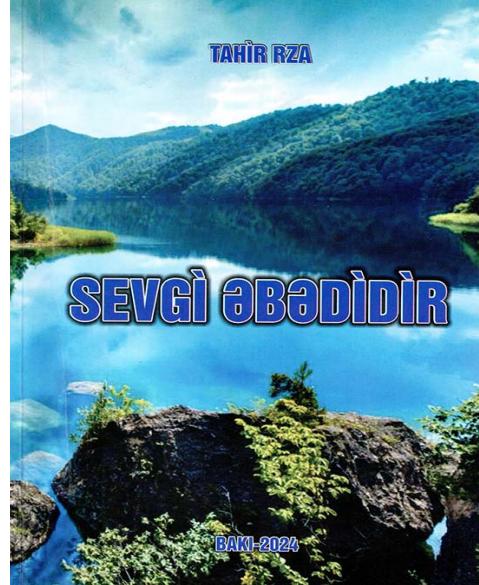
Burda şair təkcə həyatın, yaşamın, duy-guların anbaan sona doğru getməsini, inki-şafını xatırlatsa da, amma yənə bu gedİŞATI sevgi ilə bağlayır, yənə xatırladır ki, bu gözəlliyyi, bu sevgini yelə vermə. Onun sar-alıb solmasına şərait yaratma, biganəlik göstərmə. Çünkü heç kimdə olmayan o za-hiri və daxili gözəlliyyi Allah sənə bağışlaysıb və sən də Allähin lütfünü dəyərləndir. Elə et

Söhbət sevgidən gedir

söz gəlişi xatırlamıram və size də bunu yazı xatirinə oxutmuram. Bunun gerək bir səbəbi var. Belə ki...

Artıq məni izleyən oxucuların müəyyən hissəsi bilsə ki, özəl kitabxanam var və bu kitabxanada dostların hədiyyə etdiyi kitablar da var, özümüz əldə etdiyim kitablar da və bu kitabxana ilə hər gün axşam ya səhər mütələq həmsöhbət oluram. Elə son söhbətim də bu gün yazacağım sevgi ilə bağlı ol-dı. Məni bu söhbətə çəken isə "Sevgi əbə-di" kitabı və təbii ki, məhz kitabın adını özündə ifadə edən "Sevgi əbədidir" şeiri.

Oxudum şeiri. Oxuya-oxuya da ağlımin ucundan, gözümün öündən bir zaman kə-siyyi gelib keçdi,...xatirələrimin işığı düşdü o zaman kəsiyinə. Elə bildim ki, orta məktəbin yuxarı sınıflarında oxuyuram və gözü-mü zilləmisiş bir nöqtəye. Həmin nöqtədən isə bu misralar pərvazlanırlar.

ki, sonda dizini qucaqlayıb bir küncdə tək-tənəha qalmayasan.

Axi, sevgi əbədi olsa da, ömür əbədi de-yil. Bu həyat həqiqətini bilmək və onu necə gəldi sağa-sola xərcləyib gərəksiz zaman itkilerinə qurban verməz... Duyğuların hakim olduğu və sevginin əbədiliyini təkcə qəlbine yox, hətta ruhuna hökm etdiyi məqamda özündə daxili bir eminlik ya-ratmalısan. O eminlik də sənə bildirməlidir, anlatmalıdır ki, əbədi olan üçün çarpışmaq, mübarizə aparmaq və onun acılı-şirinli ya-şamağı bacarmaq lazımdı. Məhz həmin o eminlik təbii ki, sevgini bir az da ucalda-caq, bir az da ülvə edəcəkdir. Çünkü:

Gənclik, ömür öteridir onu bil,
Xoş gün üçün gözəllik də şərt deyil.
Həyati duy, insan kimi sev, sevil,
Ancaq sevgi əbədidir, qalacaq.

Gördünümüzü, şair neçə möhürledi fikir-lərinin sonunu. Neçə sakit bir terzə, hay-küysüz, bir nəsihət, bir xeyir-dua şəklində öz oxucusuna üz tutdu və bildirdi ki, duy bu həyati, insan kimi yaşa, insan kimi sev! Çünkü uğurlar da, itkilər da, vüsal da, həs-rət də hamisi insan üçün yaradılıb və de-məli onların hamisinin da həm dayaq nöqtəsi, həm də qovuşduğu yer sevgidir. O sevgi dünya var olandan bir əbədilik qaza-nıbdr.

Çalış ki, sənin də sevgin o əbədi olan sevginin bir zərrəsi kimi yaşasın və yaşıtsın.

Barəsində fikirlərimi bilgisaya diktə etdiyim bu şeirin müəllifi Tahir Rzadır. Mən Tahir müəllimin yaradıcılığına müəyyən qədər belədəm və elə bu kitab barəsində də xeyli əvvəl düşüncərimi atüstü ifadə etmişdim. Amma yalnız bu şeirin məndə yaratdığı assosiasiya elə bu yazının da araya-ərsəyə gəlməsinə vəsilə oldu. Düşünürəm ki, oxucular da bu kitabı mütləq edəndə mənimlə həmfikir olacaqlar. Ən azından ona görə ki, səhbət sevgidən gedir.

Əbülfət Mədətoğlu

Fərəc Fərəcov

AQİBAT

(Zarafatyana hekayə)

Yazılıq Cəbi də (rüşvetxora "yazıq" demək əslində düz deyil. Di gel ki, "yazıq" ifadəsi indi populyar olduğundan, özüm də hiss etmədən ağızdan qaçırdım) iki göz qamaşdırın imarətinin, bir neçə maşını, o qədər də qiymət tutmayan mülküni dəyer-dəyməzənine xırıf edib borclarını ödədi. Bununla da üzüllük oxlova bənzeyən şirin canını baş vərə bilecek məhbus həyatının əzab-əziyyətindən kənarlaşdırıldı.

Feyziyevin kiçik, lakin hökmü böyük olan komandası "ədaləti" bərpə etmək naminə çox baş sindirmədi.

Düşündü ki rüşvet alan tərəf qatı cinayətkar sayılırsa, bəs onda rüşvet veren? Təbii ki, onlar da bu cinayətin bərabər səviyyəli iştirakçılarıdır. Noolsun ki, qocadırlar, yaxud teqədüdürlər. Yoox... ola bilmez, bimiz humanist qanunlarımız hamının qapısını bərabər döyməlidir.

Bu düşüncələrlə balaca komanda təz-telesik bütün rüşvet verənlərin geniş siyahısını tərtib etdi. Oxumaqla bitmeyən adlar və soyadlar səliqə ilə bir-birinin altına muncuq təkin düzüldü. Sonra cinayətkarların her biri öz sirasında ədalet mühakiməsinə çağrılıb dindirildi. Suçlarını isə asanlıqla üzərlərinə götürmek zorunda qaldılar. Axi heç başqa sayaq da ola bilməzdi. Çünkü təsdiqləmişlər ki, öz ayaqları ilə gedib, öz əlləri ilə də mincə manatlarını rüşvet manyakının (yəni Cəbinin) ovcuna qoymuşlar...

Yerli məmurlar sən deyən insafsız deyildi. Cinayətkarlar bu ahlı çağlarında qan iyi verən barmaqlılar arxasına salınmasınlar deyə, her birindən çox yox, cəmi-cümletəni min manat tələb etdilər. Heç tələbə ehtiyac duyulmadı. Nə cür hala salınmışlar ki "baş üstə", "razıyyə" deyə hamisının fikri yekdi olmuşdu. Niye də olmayıydi. Məger bu ölhəöl çağlarında qazamata düşməli idilər?.. Sonda her biri hətta "xilaskarlarına" dualar yağıdır sevinə-sevinə pul axtarmağa qəcmışdır.

Ele bilirsiz həmin təqəüdçülərin aylarla qanunsuz mənimsedikləri pulları barede çare düşünülmədi? Düşündü! Özü də dərhal. Yekdil fiqir belə oldu: dağlımlı dövlət vəsaiti aya bay hər bir təqəüdçüden son qəpiyinədək tutulsun. Hökm eləstü icraata alındı. Sözsüz ki, onlar bu cəzaya da etiraz etməye söz tapa bilmədilər. Düzdür, arada azaciq qan-qaraldan nəşnelər ortaya çıxdı. Yəni neçə-neçə xəstə kişi ve zenən xəleyəyi fikir-xəyaldan borcunu kəsib bittirməmiş dünyasını dəyişdi. Bəzi ağızgöçəklər istədilər bu cür olaylara basqa don geydirsinlər... Baş tutmadı. Qarşısını əlbəəl aldılar. Tibbi ekspertiza cəsədləri qəbrdən çıxardırib konkret rəyini verdi. Sən demə, onların hər biri bu və digər sağalmaz dərə üzündən vefat etmişdir.

Nə isə, mənasız söz-söhbət üçün mövzudan uzaqlaşmayaq. Qayıdaq rüşvet məsəlesi. Yerli qanun mənsublarının öz balaca kabinetlərində yiğidiqları şoqərib rüşvetin eks-sədasi üst qatlardakı səlahiyyət sahiblərinin qulaqlarını yaman cingildətmədi. Ele cənab Bahadur müellim bu aqlasılıq işdən lap dəhsətə gelmiş, qeyzəl demişdir: -Onlar nə kəredilər ki, bizdən xəbərsiz belə oyular oynayırlar?

Qudurğanlıq bir bax! Dövlət dağlıb bəyəm?! Təcili olaraq o Feyzidi, Feyziyevdi, nədi, onu yanına getirin. Açılması ilə də üfunət qoxu-

yan otağa yaraqlı-yasaqlı iki nəheng canlı daxil oldu. Gələnlər qeyri-adı və zəhmli idilər. Demək olar ki, indiyəcən yer üzərində bu tövrə bəni-insan görünməyib. Onsuz da təpədən dirnağası harama bulaşmış məmur buna bənd imiş kimti tir-tap yere sərildi. Xapsız gələn qonaqlardan biri vaxt itirmədən onu sol əlinin iri, əlli barmaqları ilə tutub dik qaldırdı, üz-gözündən döyecleyib aylıtdı. Bir anda cansız müşqvvaya dönen məmur:

-Ba... bağışlayın, siz kimsiniz? Kim göndərib sizi? -deyə titrəyə-titreyə sual etdi.

-Bizi?... Biz, bax, ordan, lap yuxarıdan enmişik. Anladın? Yuxarıdan...

-Yuxarıdan?.. Nə yaxşı! Demək, sizi bizim öz ali şefimiz göndərib, elemi?

-Xeyir! Biz böyük Yaradanın emrinə görə buradayıq. Gəlmışık ki, in-saf, heyə, abır bilmedən aldığıınız rüşvetləri, çirkli pullarla qurdugunuz cah-cələlləri başınıza çırpaq, burnuzdan tökək... Başa düş ki, biz də göylərdən enmiş müştəntiqlerik. Biz haq-ədalət müştəntiqliyik. Doğrunu, düzü əyrin, natəmizin ayağına verən deyilik. Bizdən sonra da Əzrail təşrif buyuracaq buralara.

-Yox, yox, başınıza dönüm, ayaqlarınızın altında ölüm, ele danışmayı... Əzrailın adını çekmeyin. Bir de yoldaş müştəntiqler, anladın görüm bütün bunları mənim öz şefim bilir? Yoxsa?...

-Bilir, bilir... əlbette bilir. O da zin-hara gəlib sizin və sizin kimilərin əməllərindən... Gizlədəsi deyilik, əslində ele şefiniz özü xahiş edib. Bəli, bəli özü xahiş edib. Təccübəlnəmə. Hətta deyib ey böyük Allah, mən artıq bu rüşvet manyakları ilə bacara bilmirəm. Yardımına, köməyinə ehtiyacımız var, eşit səsimi, qüdrətini göstər. Her kəsə də layiq bildiyin cəzani əsirgəmə. İndi ay yaramaz məmur, təhvıl aldın nələr baş verir?... Daha gecdir, vaxtimizi itirməyək, düş qarşımıza gedək. Uzaqlaşqə bu yerlərdən.

-Ha... hara?

-Haraya layiqsiniz, oraya!

Bəs məmur fürsət edib qorxa-qorxa rüşvetdolu bağlaşmaya el uzadanda Allahın müştəntiqlerindən biri qeyzəl onun natəmiz əlinin üstüne ağır bir zerbə endirdi və uca səsə:

-Toxunma ona, alçaq, o sənin malin deyil.

-Bəs kimindir? -deyə məmur astadan və yaziq, məzəlum bir sıfətdə soruşdu.

-Xalqın! Hamisini onlara paylaşıq.

-Elə hamisini?.. Cox olmaz onlara?

-Cox olmaz! Azdır, çox az. Hələ üstünü xeyli artırımlı olacaqıq.

-Necə? Haradan?

-Haradan?! Sənin və sənin kimilərin oğurladıqlarından.

-Yoldaş Əzraillər, bağışlayın, müştəntiqler, dərdiniz-səriniz mənə gəlsin, başınıza dönüm, onda barı qıymayın canıma... Əzrail zad gəlməsin. Yalvarıram, keçin günahlarımdan, ehv edin məni. Bilirəm, qurban olduğum uca Allah bağışlayandır.

-Bəli, doğru buyurdunuz, o, bağışlayandır. Amma sənin aqibətin heç də yaxşı görünmür. Çünkü xalqına bu dərəcədə zülm edənələrin ehv olunacağına inanmırıq.

Teatrda

"Odunçunun nağılı"

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidməti və Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrının birgə layihəsi əsasında yasıl enerjiyə kecid, təbətin mühafizəsi, eko-loji təmizliyə çağırış motivli yeni tamaşa hazırları.

Yazıcı Eluca Atalının "Odunçunun nağılı" folklor nümunəsi əsasında qələmə aldığı eyniadlı səhnə əsəri teatrın baş rejissoru Mir Qabil Əkbərovun bədii

rəhbərliyi, gənc və istedadlı rejissor Ləman Velyevanın quruluşunda hazırlanır. Tamaşa qalaktikada yaşıllı ada olan planetimizdə ekologiyinan qorunması, günəş işığının, suyun, küləyin önemli faktor olmasına aşılanır, rejissor yozumunda ince strixlər, mühüm detallarla səhnə həllini təpirdi.

Tamaşa əməkdar artist Nazlı Hüseynquliyevanın, aktyorlardan Ugur Nəsirli, Vəfa Qurbanova, İsmayıllı Mirzəcanovun canlandırdıqları obrazlar da

düqqətcəkəndir.

Əsərdə hadisələr Xalanın Atanura nağıl danışması ilə başlayır. Xala nağıl danışdırıqca sanki sehri aləmə düşürük. Və bu sehri aləmdə ağaclar rəqs edir, təbiet sanki dil açaqdan dənisi. Təbietə ziyan vurmağa çalışan odunçunun məqsədi isə meşədə ağacları doğrayıb, onları bazarnda satmaqdır. Xala ilə Atanur buna mane olur, hər ağacın nə qədər faydalı olduğunu odunçuya izah edir, onu məqsədindən cəkindirir. Quruluşçu rəssamı Araz Xudiyev, müsəlman tərtibatçısı İbrahim Əliyev olan tamaşaçıda sirləshərli səhnələr əlaqəsizləşdirdi.

-Sənən hamisini?.. Çox olmaz onlara?

-Cox olmaz!

Azdır, çox az.

Hələ

üstünü xeyli artırımlı olacaqıq.

-Necə?

Haradan?

-Haradan?! Sənin və sənin kimilərin oğurladıqlarından.

-Yoldaş Əzraillər, bağışlayın,

müştəntiqler, dərdiniz-səriniz mənə gəlsin, başınıza dönüm, onda barı qıymayın canıma... Əzrail zad gəlməsin. Yalvarıram, keçin günahlarımdan, ehv edin məni. Bilirəm, qurban olduğum uca Allah bağışlayandır.

-Bəli, doğru buyurdunuz, o, bağışlayandır.

Amma sənin aqibətin heç də yaxşı görünmür. Çünkü xalqına bu dərəcədə zülm edənələrin ehv olunacağına inanmırıq.

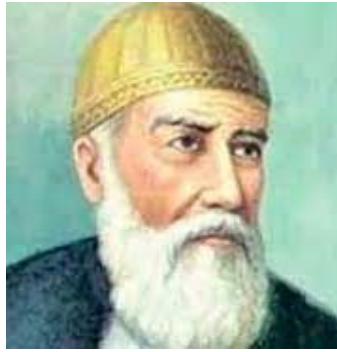
Adile Səfərova teatrşunas

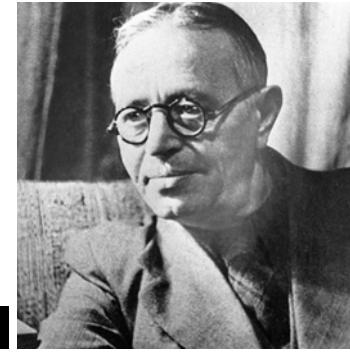
ƏDALƏT •

25 oktyabr 2024-cü il

BAYAT

Nº 27 (887)

Əli Kərim

Mənim ömrüm

Ömür tənhalıqda bada gedərdi,
Əger olmasayıq gözəl insanlar.
Mənimdir onların sevinci, derdi,
Mənə özüm kimi əzizdir onlar.

Bəzən rastlaşıram özümlə özüm
Düşəndə bir yerə güzarım mənim.
Yüz gördü, min gördü, çox gördü gözüm
Bir deyil, on deyil məzarım mənim.

Torpağın altında çox darixıram,
Torpağın üstündə nə qədər şənəm.
Gah sağa göz qoyub sola baxıram
Hər yerdə mən varam, hər yerdə mənəm.

Deyib: "Nə tez öldü, nə nakam öldü" -
Bəzən gül qoyuram məzarım üstə,
Deyirəm az güldü, çox azca güldü,
Qoy gülüm, qalmasın arzusu gözdə.

Baxsan bu dünyanın ha tərəfinə
Bir yerdə qəbrim var, on yerdə sağam.
Göy uça, yer qopsa ölmərəm yenə,
Hələ neçə dəfə doğulacağam.

Qayıt

Həsrətin araya atdı, dağ, dərə,
Sönen işiq oldun, batan sas oldun.
Qayıt, mənim gülüm, qayıt bu yera,
Ey mənim istəyim, nə gəlməz oldun?

Ümidlər, arzular pərən-pərəndir,
Qələbə təsəllidir xatirələrim.
Bir halımı soruş, könlümü dindir,
Axşamlar yadına düşür səhərim.

Qayıt, mənim gülüm, yerbəyer elə
Dərdli səhərləri, gecələri sən.
Çaşış başqa yolla keçirəm elə,
Düz öz qaydasında küçələri sən.

Qayıt, yerinə qoy Ayi, Günəş,-
Yenə olduğu tək görüm həyatı.
Qayıt, gözüm nuru, könlüm atəşi,
Qayıt, səhmana sal bu kainatı.

Atamın xatirəsi

O sərt idi. Səhər dərsə tələsəndə mən
Bildirməzdə yolda durub boylandığını.
Birçə dəfə söz açmazdı qəlbindəkindən,
Söyləməzdə övlad üçün çox yandığını.

Gizli-gizli məni süzüb gülerdi bəzən
Durub-durub güc gələrdi əyri qəlyana.
Övladına birçə dəfə "can" söyləməkdən
Övlad üçün can verməyi daha asandı ona.

Əməksevər. ağır, enli, cod əli vardı,
Tale kimi endirərdi çıxınma hərdən
Sərt üzünə birçə anlıq səhər doğardı
Bilməzdəm ki, hansı nurlu düşüncələrdən.

Sərt üzünə birçə anlıq səhər doğardı Bilməzdəm ki, hansı nurlu düşüncələrdən

Sevgisi də soyuq idi - təzə əkinin
Hər bələdan hifz eləyən qar kimi.
Moskvada oxuyurdum,
Tərk etdi məni.
Gələn kimi bir əbədi ayrılıq dəmi
Gah istəyib məni görə. Gah deyib ki mən
Qoy bilməyim
O utanıb öz ölümündən
Ah, o niyə belə etdi, bu nə qubardı?
Nə zamansa bu nişanda bir atam vardı.

Bəzən haqq qazanır insan öləndə,
Hətta unudulur ağır günahı,
Hamiya dard olur cavan getməyi,
Oduqca az görüb, az yaşamağı
Deyirlər: "bilsəydik, ayıq olardıq
Onu qoyardıqmı heç gözdən iraq?
Hər bir dərdindən də çərə tapardıq,
Nə bilək, o belə az yaşayacaq?"

Eh! Bu gün nə qədər xəyalə daldıq,
Eh! Qəlbim nə qədər alışdı, dindi.
Sən mənim qədrimi biləsən deyə
Bu cavan yaşimdə ölümmü indi?

Qəribədim uzaqlarda,
könlüm-gözüm səni andı.
Ayrılığım nə müddətdi,
Bir əsrəti, yoxsa andı?..

Mən vəfali gördüm, gülüm,
Özün kimi həsrətin,
Yad etdinmi sən də bu vaxt
Sənə şeir həsr edəni?

Sorağının sorağıyla
Dağ-dərəli yollar dolu,
Ayrılığın sözləri tek
Yağır yağış, yağır dolu.

Tutub sözün, səsin, adın
Uca dağı, gen dərəni.
Əllərinle döyür külək
Səhəracən pəncəreni.

Keçirdim qəlbimi
yüz-yüz gözəlin
Heyran baxışının
odu içindən.
Mən onu keçirdim
neçələrinin
Sözü, gözəlliylı,
adı içindən.

Mən onu vermədim,
verə bilməzdim,
Çünki, sənin üçün
saxlamalıydım.
O qış baxışının,
çögün sözünün
Odları içində
yoxlamalıydım.

Saxlamalıydım ki,
mən onu
sonra,
Verən gözlerinin cəfalarına.
Saxlamalıydım ki, rahat olmaya;
Çırpına, alışa odlana, yana.

Saxlamalıydım ki, gecəbəgündüz
Sən ona dərd verə,
əzab verəsən.

Həsrət aləminin
dolaylarında
yol göstərəsən.

Mən onu saxladım,
sənindir dedim,
Sevib saxlamadın
amma onu sən.
Bir gün mükafatsız,
səssiz, səmirsiz
Getdi gözlərinin məmləkətindən.

Ayrılıq zamanında
anladım ki, bir sözük,
Onun gül adın kimi
ikicə hecası var.

Biri sənsən,
biri mən.
Görüşməsək, o sözdən,
Hansı bir məna qalar?..

Özü duyayı ki, ürəyimdədər,
Yanayıdı verdiyi hicran içinde.
Qalayıdı özünün əsəri olan
Bir kədər dalğalı ümman içinde.

Olaydı qəlbimin ağrılarda,
Yanayıdı qəlbimin intizarında;
Çox deyil, bir az.
Görəydi orada yaşamaq olmaz.

Deyyidi basdır,
Bir rahat guşə ver orada mənə.
De qəsdinmi var ki, yer ayırmışan
Ağrıda,
acida, yarada mənə?!

Sənsiz nə çətin imiş
gecə ilə bacarmaq.
Nə şıltaqmiş, nə tərsmış
intizarın, həsrətin.
Nə məni qoyur yatır,
nə də özü yuxləir.
Nə də rahat buraxır,
sənə şeir həsr edim.
Gecə yaridan keçir,
mən yatmaq istəyirəm.
Görürəm həsrətinin
fikri tamam ayrıdır.
Ona laylay deyirəm...
dildən-əldən düşüncə.
Məni yuxu aparr,
Əziyyət vermek üçün
birdən məni ayıldır.

Mən belə bilsəydim
könlümün dəli,
Sərsəri vaxtında atardım səni.
Dəlini aldatmaq çətin ki deyil,
Deyərdim, gel ataq bu nazənini.
İndi yaşa dolub, beləkə bir qədər
Ağlı dar, aldatmaq onu çətindir.
Hər şeyi başlamaq asan bir işdir,
Görünür, daha çox sonu çətindir.

Bir vaxt gec olacaq, peşimançılıq
Hücumla keçəkər hər ikimizə.
Bir səadət kimi görünəcəkdir
Onda bu söz-söhbət, bu mübahisə.

Onda deyəcəyik: bir görüşəydiq,
Yenə başlayayıd məbahisələr.

Yenə hər ikimiz haqlı olaydıq,
Susa bilməyəydiq səhərə qədər.

Mən səni danlayıb haqsız edəydim,
Haqsız eləyəydiq sən də ki, məni.
Onda çox güman ki, aynılamaqçın
Sübhədək kəsməzdik mübahisəni.

Çəkisizlik

Birdən yox olursan...
Boşluq olursan...
Elə bil kiminə xəyalısan sən.
Yox olur "gəmi" də, dünya da bir an,
Bir az da qorxursan özün-özündən.

Amma məhəbbətsə azalmır qəti,
Duyursan yaşayır, yenə də vardır.
Könlümün torpağa saf məhəbbəti
Daha da çox olur...
daha da artır.

Ana

Demirəm göy kimi ucadır adın,
Yox, yox alçalmasın söhbətin, sözün.
Sən ki yaranışdan oxşar olmadın,
Ancaq özün kimi böyüksən özün.

Əyilib alınandan öpəndə hərdən
Könlül dodağıma bir də öp, - deyir.
Ağarmış saçına əl vuranda mən
Əlim Şah dağının başına dəyir,

Mən səni bağırma basanda bərk-bərk,
Gör nələr düşünüb, nələr duyuram!
Elə bil Göyçaydan Kamçatkayadək
Vətən torpağını qucaqlayıram.

Sənin baxışını yiğdim gözümə,
O xoş etrinin də səpdim evimə.
Sözin də qapımın ağızında durdu,
O bir hasar oldu hər gələn qəmə.

İki sevgi

Gözəl qız, sən saf susan,
İki qəlb arzususan.
Mən səni sevərəm
Sususluğun od vurub köz kimi yandırığı
dodaq su sevən kimi.

O isə səni sevir
rahatca bardaş qurub,
- Kabab üstən sərin su pis olmaz - deyən kimi
Gözel qız, sən işıqsan,
Yurduma yaraşıqsan.

Mənsə səni sevərəm
iyənən ucu boyda
işğa həsr qalan göz işiq sevən kimi
O isə səni sevir

Bir şən mağarda, toyda,
işiqlardan yaranmış yaraşıq sevən kimi.
Danış, ucalsın səsin,
Qışılmasın nefəsin.

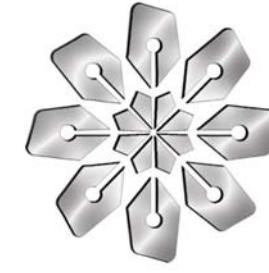
Mən ki səni sevərəm
Bakıdan, Daşkasəndən
Gələn bir səda kimi,
Səs kimi,
Qüdrət kimi

O isə səni sevir,
Gizli deyil ki səndən,
Bir otaq künçündəki qəmli sükünet kimi.
Bu mən, bu o, bu da sən,
De görək nə deyirsən!

Amma yaxşı fikir ver bu iki məhəbbətə.
Daha heç na demirəm
Nöqtə, nöqtə və nöqtə.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

Nº 40 (2414) 25 oktyabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycanda bir-birindən gözəl rayonlar, qəsəbələr, kəndlər və yaşayış sahələri coxdur. Onlar heç də asanlıqla belə bir görkəm almayıblar. Sovet dönməndə əksər rayonlarımızda yol infrastrukturunu və eləcə də digər sahələr bir o qədər də ürəkaçan deyildi. Daha doğrusu, dağ kəndlərinə, dağ rayonlarına adəmin yolu düşəndə olmazın çətinliklərlə üzləşir, qarlı və yağılı gündə o yolları keçib mənzil başına çatmaq olmurdu. Ən yaxşı halda həmin yolları ya traktoria, ya da digər iri avtomobilərlə keçmək olardı. Bu isə heç şübhəsiz, insanlarda bir çox çətinliklər yaradır və problemin həllini ləngidirdi.

sahədə çox böyük beynəlxalq səviyyəli layihələrin gerçekləşdirilməsinə nail oldu. Dünyanın böyük şirkətləri və sahibkarları bu layihəyə qoşuldu. Və demək olar ki, Azərbaycanda Heydər Əliyevin hakimiyyətinin qısa bir müddətində neft və qaz sahəsində milyardlarla dollar vəsait büdcəyə daxil oldu. Elə bu vəsaitin hesabına da ölkənin həm müdafiə sahəsi gücləndirildi, həm də respublikamızda çox böyük tikinti-quruculuq işlərinə şərait yaradıldı. Yazımızın əvvəlində qeyd etdik ki, Azərbaycanda bir-birindən gözəl rayonlar, qəsəbələr, kəndlər coxdur. Bax, həmin rayonlar da, qəsəbələr də Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə yenidən tikil-

BURA YOLU DÜŞƏN BİR DƏ GƏLMƏK İSTƏYİR

Ölkəmiz müstəqillik dövrüne qədəm qoyduqdan sonra demək olar ki, bütün rayonlarda böyük abadlıq, quruculuq, tikinti işlərinə başlanıldı. Xüsusən də Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə demək olar ki, Azərbaycanın bütün

məyə, qurulmağa və inşa olunmağa başladı. Belə rayonlardan biri də Xaçmazdır. Təbii ki, Xaçmazın həm təbəti gözəldir, həm də iqtisadiyyati zəngindir. Amma bütün bunları araya-ərsəyə getiren bir güc, bir qüvvə lazımdı. O güc, o

yonlarla vəsait ayrıldı. Bərbad gündə olan rayonun yolları, küçələri, məhlələri yenidən müasir üslubda tikildi və bir-birindən yaraşlılıq, qəşəng parklar, xiyabanlar salındı. Bu parklarda sayı-hesabı bilinməyən ağaclar, güllər, çiçəklər və müxtəlif yaşlılıqlar əkildi. Əlbəttə, bu işləri birdən-birə gerçəkləşdirmək mümkün deyildi. Amma Xaçmazda həyata keçirilən abadlıq və quruculuq işləri nəticəsində hər il çox böyük yeniliklər imza atılırdı. Ulu Öndər Heydər Əliyevdən sonra prezident İlham Əliyev də Xaçmazın sosial-iqtisadi inkişafına külli miqdarda vəsait ayırdı.

Aydındır ki, bu vəsaitlər də təyinatı üzrə xərcənməli və rayonda abadlıq, tikinti işləri daha geniş vüset almalı idi. Heç şübhəsiz, ölkə rəhbərliyinin Xaçmaza olan bu cür qayğısı və diqqəti yerli sakinlərin böyük sevincinə səbəb oldu və bu istiqamətdə demək olar ki, bənzərsiz inşaat işləri görüldü. Son 20 ilde demək olar ki, Xaçmaz şəhəri tamamilə dəyişib. Yeni məktəblər, xəstəxanalar, uşaq bağçaları, sosial obyektlər və insanların yaxşı yaşaması və işləməsi üçün bir-birindən gözəl tikililər inşa edilib. Heç şübhəsiz, bu yeniliklərin və orijinal tikintilərin inşa edilməsi şəhərin görkəmini daha da gözəl ləşdirib. Xaçmazdakı Heydər Əliyev Parkı, eləcə də şəhərin

park öz gözəlliyyi ilə rayona gələn hər bir insanın diqqətini cəlb edir. Hiss edirsən ki, bu parkın salınmasında çox böyük memarlıq elementlərindən istifadə edilib. Parkın hər yerində, hər addımında bir yenilik, bir müasirlik və bir qeyri-adilik görmək olur. Xüsusən də rayona ilk dəfə gələn hər hansı insan bu gözəllikləri seyr edəndə təəccübünü gizlədə bilmir. Ən azından ona görə ki, rayon yerində bele gözəl parkların və xiyabanların olması ele özü bir heyvət, təəccüb deməkdir. Amma insanlar təəccübənsə də sevinclərini də gizlədə bilmirlər.

Bir dəfə həmin parkda maşınınu yolu kənarında saxlayıb orda ailəsi ilə gözəllikləri seyr edən bir ağsaqqalı gördüm. Gördüm ki, hər şəyə elə maraqla baxır ki, sanki ya Parisdə, ya da Londondadır. Marağımı gizlədə bilməyib həmin ağsaqqaldan soruşdum:

- Müəllim, çox böyük maraqla parka tamaşa edirsiniz, bərinci dəfədir görürsünüz bu park?

Ağsaqqal saçlarını əlleri ilə arxaya darayıb dedi:

- Əlbəttə ki birinci dəfədir görürəm. Rayon yerində belə park çox nadir hallarda olur.

Özü də yayın istisində bu parkda gəzmək, istirahət etmek adama ləp ləzzət edir. Mən özüm Lənkerandanam, adım və soyadım Famil Kərimovdur. Birinci dəfədir bu şəhərə gəlmİŞEM, burdan da Allah yol versə Qusara, Qubaya gedəcəm. İstəyirəm bir həftə istirahət edim. İki gün Nabranda qalacam, qalan o dörd günü isə dediyim yerlərdə dincələcəm. Vallah, mənə bu gözəlliklər ləzzət elədi. Allah prezidentimizin canını sağ eləsin ki, tək Bakıda deyil, rayonlarda da belə güzel parklar, xiyabanlar saldırıb.

Bəli, Xaçmaza bu gün kimin yolu düşürsə onlar bir də ora qayıtməq istəyir. Tək gözəl istirahət məkanlarına, bulaqlarına, meşələrinə və digər unikal yerlərinə görə yox, həm də Xaçmaz şəhərindəki qeyri-adi parkdakı gözəlliyyə baxmaq üçün. Hər halda bu gözəlliklər tək Xaçmazda deyil, bütün rayonlarımızda var və bunu da Ulu Öndər Heydər Əliyev və Prezident İlham Əliyev yaradıb. Ona görə də bu gözəllikləri kim seyr edir, kim görürsə həmişə dövlət rəhbərlerimizə dualar edirlər!

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDİANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MƏLİYYƏ YARDIMI İLƏ

ərazilərində, yeni rayonlarında, qəsəbələrində möhtəşəm tikinti işlərinə start verildi. Bu işləri görmək isə elə də asan deyildi. Yeni ölkənin bündəsində kifayət qədər vəsait olmalydı ki, bütün rayonlarımızda tikinti işləri həyata keçirilsin. Üstəlik də heç kimə sərr deyildir ki, Azərbaycanın 20 faizindən çox ərazisi erməni işgalçuları tərəfindən zəbt edilmişdi. Belə bir mürəkkəb siyasi və iqtisadi durumda Azərbaycan ayağa qalxmali və öz problemlərini həll etməli idi. Ulu Öndər iqtisadi

qüvvə də Ulu Öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi siyaset nəticəsində mümkün oldu.

Sovet dönməndən sonra bir çox rayonlarda olduğu kimi, Xaçmazda da istehsalat sahələri sıradan çıxmış, təsərrüfatın müxtəlif formaları mehv olmuşdu. Üstəlik də rayonun sosial-iqtisadi inkişafı, yol, qaz, işıq, su problemləri də həddindən artıq idi. Ona görə də Ulu Öndər şimal bölgəsinin ən iri rayonlarından olan Xaçmaza böyük diqqət yetirdi və onun inkişafı üçün dövlət tərəfindən mil-

Şərqi Anadolu bölgəsi: mədəniyyət və turizm cənnəti

Şərqi Anadolu bölgəsi, Türkiyənin ən geniş ərazisine malik və ən yüksək bölgəsidir. Zəngin tarixi irləri, bənzərsiz təbii gözəllikləri və köklü mədəni ənənələri ilə diqqəti cəlb edir. Rayon xüsusilə qış idman növləri, mədəni turizm, təbiət turizmi və qastronomiya sahələrində unikal potensialı malikdir.

Mədəniyyət və tarix

Şərqi Anadolu minillik tarixə malik sivilizasiyaların izlərini daşıyır. Bölgedeki tarixi binalar tekce Türkiyənin deyil, dünyanın mədəni irlərinin müüm bir parçasıdır.

Ani xarabalıqları (Qars): YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil olan Ani "Min bir kilsə şəhəri" kimi tanınır. Erken xristian quruluşları və İslam memarlığı bölgədə əsrlər boyu bir yerde yaşayış mədəniyyətlərinə öksürür.

Nemrut dağı (Adıyaman-Malatya sərhədi): Nəhəng heykəlləri və tanrı təsvirləri ilə məşhur olan Nemrut dünyanın səkkizinci möcüzəsi kimi tanınır. Bir çox turist gündeşin doğuşunu və qırubunu izləmək üçün əraziyə gəlir.

Təbii gözəlliklər və qış turizmi

Bölge Türkiyənin ən yüksək dağlarına və geniş yayalarına ev sahibliyi edir. Xüsusilə qış turizmi üçün cəlbedici istiqamətlər təklif edir.

Palandöken Xizək Mərkəzi Ərzurum vilayətində 3176 metr yüksəklikdəki Palandöken dağında yerləşən Türkiyənin və dünyanın aparıcı xizək mərkəzlərinən biridir. Uzun trasları, keyfiyyətli qar quruluşu və müasir şəraiti ilə həm həvəskar, həm də peşəkar idmançıları cəlb edir. Region 2011-ci ildə Ümumdünya Universiada Qış Oyunlarına ev sahibliyi etməklə beynəlxalq şöhrət qazanmışdır.

Xizək Mərkəzi (Qars): Kristal qar quşluşu ilə məşhur olan Sarıqamış, peşə-

kar və həvəskar xizəkçilər üçün ideal şərait yaradır.

Van gölü və Muradiye şəlaləsi: Van gölü Türkiyənin ən böyük soda gölüdür və həm təbəchtə geziştilər, həm də yelkənlə idman növləri üçün əlverişlidir. Van və Muradiye şəlaləsi ətrafındakı yaylalar təbiət fotoqrafları üçün unikal manzərlər təqdim edir.

tuğla kimi ləzzətlərdən ibarət ziyafrət təqdim edir.

Xəmir xörəkləri arasında yayla şorbası və əvəlik dolması təbii və yüngül seçimlər, şirniyyatlar arasında isə dolma kadayif bayram süfrələrinin vaz keçilməz hissəsidir. Bölgə qastronomiya festivalları və Şərqi Ekspresti marşrutu ilə turistləri cəlb edir. Şərqi Anadolu mətbəxi tekce dadın deyil, həm də mədəniyyətin və qonaqpərvərliyin eksidir.

Mədəniyyət festivalları və tədbirlər

Region müxtəlif festival və tədbirlərə ev sahibliyi etməklə mədəni turizmi canlı saxlayır.

Qızıl Buğa Təbiət və Qış İdmanları Festivalı (Sarıqamış): Bölgədəki xizək kurortunda keçirilən festival həm qış idman növlərini, həm də yerli mədəniyyəti təbliğ etmek məqsədi daşıyır. Beynəlxalq Van Gölü Film Festivalı: Bu tədbir incəsənet və mədəniyyət həvəskarlarını bir araya gətirir və bölgənin mədəni təbliğinə töhfə verir.

Ərzurum Oltu Daş Festivalı: Oltu daşından hazırlanmış zərgərlik və bəzək əşyaları ilə tanınan Ərzurumda bu daşı tanıtmak üçün hər il festival keçirilir.

Şərqi Anadolu Bölgesi turizm baxımından böyük potensiala malikdir. Xüsusilə qış idman növləri, qastronomiya turları və mədəni keşf səfərləri ilə müxtəlif turizm növlərinə xitab edir. Rayon həm müasir turizm obyektlərinin inkişafı, həm də ənənəvi mədəniyyətlərin qorunub saxlanması ilə diqqəti cəlb edir. Bundan əlavə, Şərqi Ekspresti kimi qatar marşrutları sayesində turistlərin bölgəni xoş seyahətlə keşf etmələri mümkün olmuşdur.

Şərqi Anadolu bölgəsinin qastronomiya mədəniyyəti

Şərqi Anadolu Bölgesi zəngin tarixi, coğrafi müxtəlifliyi və etnik quruluşu ilə bənzərsiz bir mətbəx mədəniyyətinə malikdir.

Rayonun qastronomiyası et yeməkləri, süd məhsulları, ənənəvi xəmir məmulatları və yerli bitkilərdən hazırlanan təamlarla seçilir. Əsrlər boyu davam edən köçəri hayat terzi və heyvandarlıq xörəklərin əsas elementlərini müyyəyen etmişdir. Eyni zamanda yerli məhsulların mövsümündə toplanaraq təzə və təbii şəkildə istifadə edilməsi bölgə mətbəxinə özünəməxsus edir.

Şərqi Anadolu Bölgesi sərt iqlimi ilə uyğun gələn yemekləri ilə seçilir. Çağ kababı və qovrulmuş et bölgənin məşhur ət yemeklərindəndir. Yaylaçılıq mədəniyyətinin məhsulu olan Qars kaşarı, Van otlu pendiri kimi pendirler mətbəxinə zənginliyindən xəber verir. Van səhər yeməyi otlu pendir, bal, qaymaq və mur-

ıq mətbəxi ilə mədəniyyətinə töhfə verir.

Şərqi Anadolu Bölgesi turizm baxımından böyük potensiala malikdir. Xüsusilə qış idman növləri, qastronomiya turları və mədəni keşf səfərləri ilə müxtəlif turizm növlərinə xitab edir. Rayon həm müasir turizm obyektlərinin inkişafı, həm də ənənəvi mədəniyyətlərin qorunub saxlanması ilə diqqəti cəlb edir. Bundan əlavə, Şərqi Ekspresti kimi qatar marşrutları sayesində turistlərin bölgəni xoş seyahətlə keşf etmələri mümkün olmuşdur.

Naxçıvan teatrında "Zəfər günü"nə "Xeyir xəbər"

Maraqlı və rəngarəng repertuarı ilə tamaşaçı qəlbinə yol tapan Cəlil Məmmədqulizadə adına Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrı daha bir pyesə sehnə hayatı verib. Bu, əməkdar incəsənet xadimi, yazıcı-dramaturq Əli Əmirlinin qələmə aldığı "Xeyir xəbər" adlı dram əsəridir. Mövzu aktuallığı, içtimai təsir gücү, maraqlı süjet xətti ilə diqqətəlayiq dram əsəri teatrın direktor əvəzi, baş rejissoru Mir Qabil Əkbərovun quruluşunda ərsəyə gələcək. Sanlı tariximizə qızıl hərflərlə yazılan 44 günlük Vətən müharibəsindən, qəhrəman işgildərimizin şücaetindən bəhs edən tamaşaşa əsas rolları əməkdar artistlərən Vidadi Rəcəbov, Nazlı Hüseynquliyeva canlandırır.

Tamaşada peşəkar, istedadlı aktyorların ifasında külmənasiya xəttinə doğru cərayan edən gərgin psixoloji anlar, qanlı-qadallı müharibə dəhşətləri, əsas igidlərin qələbəyinə inam cəsəreti ilə rəsadətləri, eləcə də zəfer naminə xalqın birliyi bir ailənin timsalında dolğunluğu ilə eksini tapır.

Tamaşanın rejissor assistenti Mehri Nəcəfova, quruluşu rəssami Naxçıvan Muxtar Respublikasının əməkdar rəssami Səyyad Bayramovdur.. Tamaşada rəssam işi də əsərin ideyasının tamaşaçıya çatdırılmasına kömək edir. Həmçinin musiqi tərtibatçısı İbrahim Əliyevin də işi təqdir olunasıdır.

Qeyd edək ki, tamaşa hər il qürur və tentənə ilə keçirdiyimiz qəhrəmanlıq salnaməmizin qızıl hərflərlə yazılı tarixi olan "ZƏFƏR GÜNU" nə həsr olunub.

Adila Səfərova, Teatrşunas, əməkdar mədəniyyət işçisi

Nəfəslə Zeynəbin arasında soyuq küləklər əsir?...

Bir zamanlar efrirləri bir bölüşən Nəfəslə Zeynəb Həsəni əvvəlkə münasibətlərinə son qoyublar.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Nefəs açıqlama verib:

"Mən onu evime dəvət etdim. Orda daha səmimi və mehriban idi. Ondan sonra yaşananlar isə keçmişdəki münasibətin xatirinə idi. Özümü rahat hiss etmədiyim yerdən geri çəkilirəm və çəkildim də. Orda özümü yad hiss etdim. Ancaq Zeynəb nə vaxt gəlsə qapım onun üzünə açıqdır. Mən həmişəki Nefəsem".

Kərim Abbasov: "Həyat yoldaşım məni dəyişdi"

Müğənni Kərim Abbasov bu dəfə qalmاقalları ilə yox həyat yoldaşına etirafı ilə diqqət çəkib.

Adalet.az bildirir ki, o xanımın güclü qadın adlandırılır: "Mən hər kəsin yadında dəli-dolu, hırslaşanın dünyaçılarından adam kimi qalmışdım. Məni xanımım deyisi. Yaxşı mənada məni dəyişməye cəhd etdi və bu alındı. İlk başa düşürəm ki, en birinci həyat yoldaşı ilə dost olmaq gərəkdir. O mənim başıma siğal çəkə - çəkə, gözəl sözlə deyə - deyə efir göndərirdi. Efirdə çox əsəbileşməməyi, her şəyə həssas yanaşmamığı mənə aşılayırdı. Bilir ki, dəli-doluyam, acıqlı nəsə desə aləmi qatacam bir-birinə (gülür). Ona görə də həmişə məsələni daha sakit həll etməyə çalışır. Allah ondan razı olsun".

Əntiqə Kərimzadə

Aslanova (Məmmədəliyeva) Ülviyə Vaqif qızına Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənet Universiteti tərəfindən 2000-ci ildə verilmiş Əmək kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycanı şərləyən ABŞ müğənnisi, erməni Şer mükafatlandırıldı: "Rock and Roll"

Musiqi dünyasının Şer adı ilə tanıldığı erməni əsilli ABŞ müğənnisi, prodüseri və aktrisası Şerilin Sarkisyan 78 yaşında mükafatlandırıldı.

Adalet.az xəbər verir ki, erməni müğənni "Rock and Roll" Şöhrət Zalına daxil edilib. Mərasim Ohayo ştatının Klivlend şəhərində baş tutub. ABŞ-də 1940-ci illərin sonu və 1950-ci illərin əvvələrində inkişaf etmiş populyar musiqi janrıdır. Elvis Presli "rock-n-rollun kralı" adlandırılmışdır. O vaxtdan musiqidə böyük xidmətləri olan müğənnilər "Rock and Roll" Şöhrət Zalına daxil edilərək mükafatlandırılırlar.

Qeyd edək ki, erməni Şer digər tənmiş ermənilər kimi erməni separatizmini dəstəkləyən, terrorcuları mənəvi və maddiköməkliyini əsirgəməyib. Böyük seyrçi auditoriyası olan Şer dəfələrlə açıq şəkildə Qarabağda baş verənərden danişaraq dünya ictimaiyyətini bu hadisələrə adekvat qiymət verməyə çəğırib.

Hətta o, 2022-ci ildə twitter hesabında Azərbaycana qarşı əsassız ittihamlar

İrəli sürdü. Son musiqi albomu 2013-cü ilde çıxan müğənni artıq neçə ildir, erməni təhlili ilə çıxış edərək içtimaiyyəti aldatmağa çalışır.

Deyirdi ki, Ermənistandakı bütün yaşaq evlərinin sakınları "Azərbaycan aqressiyasının qurbanlarının övladlarıdır: "Ermenilər üçün çox qorxuram, onları heç kim Azərbaycandan qoruram. Ermənistanın nefti olmadığı üçün Azərbaycan onu məhv edəcək. İrəvana sefərim zamanı iki yetimxanarı ziyaret edə-

rək, yetim uşaqlarla görüşdüm. Onlar valideyinləri azərbaycanlılar tərefindən öldürdürlər (doğrandıqları) üçün oraya yeləşdirilmişdir. Neftləri olduğu üçün onlara (Azərbaycana) söz deyən yoxdur".

Xatırlayırsınızsa, erməni porno ulduz Kim Kardaşyan sosial media səhifelerində Qarabağda "humanitar böhran"dan yazırırdı. "Tacili Azərbaycanın blokadasının 23-cü gündündə ölkə miqyasında elektrik enerjisi kəsilib. Enerjinin kəsməsindən sonra havanın temperaturu 0°-ya çatıb. Qarabağ qaranlığa qərq olub".

P.S. Bütün bunların başında isə erməni lobbyi dayanır.

Əntiqə Rəşid

Təsisçi və baş məsləhətçi: Aqil ABBAS

Baş redaktor: İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb sehifələnmiş və "Son dakika" MMC Naşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPITAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h\h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ 1073 Metbuat prospekti, 529-cu mahalla, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.

Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500

Sifariş: 202

Çapa imzalanmışdır:
24.10.2024

16 ƏDALƏT

25 oktyabr 2024-cü il